

เทคนิคการบริหารสัญญาก่อสร้างภาครัฐ

สิทธิ ไสภณภิรมย์

อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายการอนุญาตไต่สวนการ 2

อุกฤษณ์ มากมี

อัยการประจำกอง

สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายการอนุญาตไต่สวนการ 1

Topic

ข้อควรรู้เกี่ยวกับสัญญาก่อสร้าง

การระงับข้อพิพาทในสัญญาก่อสร้าง

ลักษณะของข้อพิพาทในสัญญาก่อสร้าง
กรณีศึกษาข้อพิพาทในสัญญาก่อสร้าง

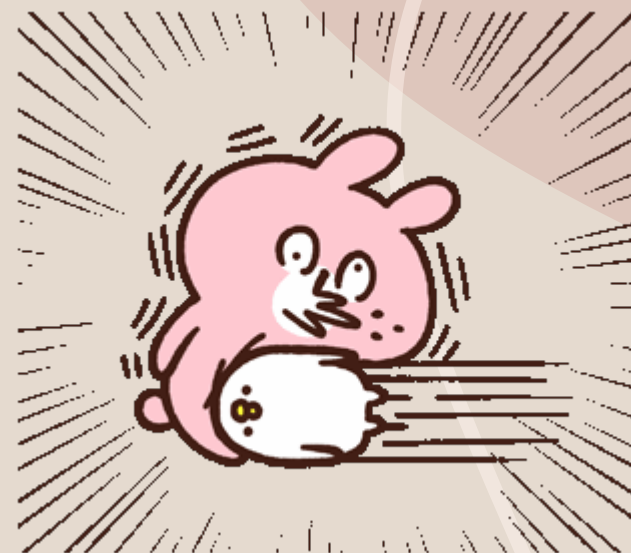
Q&A /แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ข้อควรรู้เกี่ยวกับสัญญาก่อสร้าง

ทำความรู้จักกับสัญญาก่อสร้าง

- สัญญาก่อสร้าง คืออะไร ?
- สัญญาก่อสร้าง มีลักษณะอย่างไร ?

สัญญาก่อสร้าง คืออะไร ?

- สัญญาก่อสร้าง คือ สัญญาซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้รับจ้าง ตกลงจะ “ดำเนินการก่อสร้างหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งงานก่อสร้างอาคาร งานก่อสร้าง
สาธารณูปโภค หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใดและการซ่อมแซม ต่อเติม ปรับปรุง
รื้อถอน หรือการกระทำอื่นที่มีลักษณะเดียวกันต่ออาคารสาธารณูปโภค
หรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว” ให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ว่าจ้าง และ
ผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำนั้น

ลักษณะของสัญญาก่อสร้าง

- เป็นสัญญาที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย หลายคน
- มักมีเอกสารที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก
- มักมีประเด็นเกี่ยวกับทางเทคนิควิศวกรรม
- มักเป็นข้อพิพาทที่เกี่ยวกับเรื่องคุณภาพ-ปริมาณ-ราคา-เวลา

สัญญาก่อสร้างภาครัฐ **VS** สัญญาจัดซื้อจัดจ้าง

- สัญญาก่อสร้างภาครัฐ
- สัญญาจัดซื้อจัดจ้าง

สัญญาจัดซื้อจัดจ้าง มีความสัมพันธ์กับภารกิจของ
ภาครัฐ โดยรัฐ ส่วนราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วน
ท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ต่างเป็นองค์การของรัฐที่มีหน้าที่ต้อง
จัดทำสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะให้กับประชาชน
ในสังคม ซึ่งการจะบรรลุภารกิจดังกล่าวได้ ภาครัฐจะต้องมี
อุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับจัดทำสาธารณูปโภคหรือ
บริการสาธารณะ และโดยสภาพที่รัฐเองไม่สามารถจัดสร้าง
อุปกรณ์หรือเครื่องมือดังกล่าวได้ด้วยตัวเอง จึงมีความ
จำเป็นที่จะต้องว่าจ้างให้เอกชนที่มีความพร้อมมากกว่าเป็น
ผู้จัดสร้างขึ้น ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าสัญญาจัดซื้อจัดจ้างเป็นการ
เป็นเครื่องมือของรัฐ ในการจัดหาให้ได้มาซึ่งอุปกรณ์หรือ
เครื่องมือสำหรับจัดทำสาธารณูปโภคหรือบริการสาธารณะ

Intro

หลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

เดิมหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐจะถูกกำหนดไว้ในระเบียบต่าง ๆ เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต่อมาในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการตรากฎหมายฉบับหนึ่ง คือ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ขึ้นเป็นหลักเกณฑ์สำหรับการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ ดังนั้น ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมาจะอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะใช้ประกอบกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร
พัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 4 ให้นิยาม ดังนี้

“การจัดซื้อจัดจ้าง” หมายความว่า การดำเนินการ
เพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือ
โดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“พัสดุ” หมายความว่า สินค้า งานบริการ งาน
ก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ หรือ
ควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการดำเนินการอื่นตามที่
กำหนดในกฎกระทรวง

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ
ภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 4 ให้นิยาม ดังนี้

“งานก่อสร้าง” หมายความว่า งานก่อสร้างอาคาร งาน
ก่อสร้างสาธารณูปโภค หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นใดและการ
ซ่อมแซม ต่อเติม ปรับปรุง รื้อถอน หรือการกระทำอื่นที่มี
ลักษณะเดียวกันต่ออาคารสาธารณูปโภค หรือสิ่งปลูกสร้าง
ดังกล่าว รวมทั้งงานบริการที่รวมอยู่ในงานก่อสร้างนั้นด้วย แต่
มูลค่าของงานบริการต้องไม่สูงกว่ามูลค่าของงานก่อสร้างนั้น

คณะกรรมการ ตามพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

- คณะกรรมการนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
- คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
- คณะกรรมการราคากลางและขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ
- คณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต
- คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และข้อร้องเรียน

องค์กรสนับสนุนดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

พระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดให้ “กรมบัญชีกลาง” เป็นองค์กรสนับสนุนดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ (มาตรา 46) มีบทบาทหน้าที่ตามหมวด 4 มาตรา 46-50

คณะกรรมการนโยบาย การจัดซื้อจัดจ้างและการ บริหารพัสดุภาครัฐ

- คณะกรรมการนโยบาย มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 24

มาตรา ๒๔ ให้คณะกรรมการนโยบายมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี

หน้า ๒๒

เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๒๔ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

(๒) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๓) กำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐของหน่วยงานของรัฐให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัตินี้

(๔) วินิจฉัยความเป็นโมฆะของสัญญาหรือข้อตกลงตามมาตรา ๑๐๔ รวมทั้งตีความและวินิจฉัยปัญหาข้อหาหรือเกี่ยวกับประกาศที่คณะกรรมการนโยบายออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๕) กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่

(๖) กำหนดแนวทาง วิธีปฏิบัติ แบบหรือตัวอย่าง เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

(๗) จัดทำรายงานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้เสนอคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๘) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการนโยบายอาจเชิญเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลอื่นใดมาแสดงความคิดเห็น ชี้แจง หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

ผลการดำเนินการตาม (๔) (๕) (๖) และ (๗) ให้ประกาศในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

พระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 93

หน่วยงานของรัฐต้องทำสัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยความเห็นชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ แบบสัญญานั้นให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย

การทำสัญญารายใดถ้าจำเป็นต้องมีข้อความหรือรายการแตกต่างไปจากแบบสัญญาตามวรรคหนึ่งโดยมีสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในแบบสัญญาและไม่ทำให้หน่วยงานของรัฐเสียเปรียบ ก็ให้กระทำได้ เว้นแต่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าจะมีปัญหาในทางเสียเปรียบหรือไม่รัดกุมพอ ก็ให้ส่งร่างสัญญานั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดให้ความเห็นชอบก่อน

ในกรณีที่ไม้อาจทำสัญญาตามวรรคหนึ่งได้ และจำเป็นต้องร่างสัญญาขึ้นใหม่ ให้ส่งร่างสัญญานั้นไปให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อน เว้นแต่การทำสัญญาตามแบบที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้เคยให้ความเห็นชอบแล้ว ก็ให้กระทำได้

ในกรณีจำเป็นต้องทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศ ให้ทำเป็นภาษาอังกฤษและต้องจัดทำข้อสรุปสาระสำคัญของสัญญาเป็นภาษาไทยตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่การทำสัญญาเป็นภาษาต่างประเทศตามแบบสัญญาที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้ทำสัญญาตามแบบสัญญาตามวรรคหนึ่งหรือไม่ได้ส่งร่างสัญญาให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบตามวรรคสองหรือวรรคสาม หรือตามมาตรา 97 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี ให้หน่วยงานของรัฐส่งสัญญานั้นให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบในภายหลังได้ เมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว หรือเมื่อสำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาเห็นชอบแต่ให้แก้ไขสัญญา ถ้าหน่วยงานของรัฐแก้ไขสัญญานั้นให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดแล้ว ให้ถือว่าสัญญานั้นมีผลสมบูรณ์

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ได้ทำสัญญาตามแบบสัญญาตามวรรคหนึ่ง หน่วยงานของรัฐไม่แก้ไขสัญญาตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด หรือคู่สัญญาไม่ตกลงหรือยินยอมให้แก้ไขสัญญาตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด หากข้อสัญญาที่แตกต่างจากแบบสัญญาหรือข้อสัญญาที่ไม่แก้ไขตามความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นส่วนที่เป็นสาระสำคัญหรือเป็นกรณีพิพลาตอย่างร้ายแรงตามมาตรา 104 ให้ถือว่าสัญญานั้นเป็นโมฆะ

- คณะกรรมการวินิจฉัย มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 29

- คณะกรรมการวินิจฉัย มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 29

(๖) จัดทำรายงานเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุเสนอ
กรรมการนโยบายอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยได้มีคำวินิจฉัยตามวรรคสามว่าการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘ มาตรา ๑๓ หรือมาตรา ๑๔ มีผลต่อการจัดซื้อจัดจ้างอย่างมีนัยสำคัญ ให้คณะกรรมการวินิจฉัยมีอำนาจสั่งยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างนั้น เว้นแต่หน่วยงานของรัฐจะได้ลงนามในสัญญาจัดซื้อจัดจ้างแล้ว

แนวทางปฏิบัติในการบริหารสัญญาภาครัฐ

- หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) 0405.2/ว 171 ลงวันที่ 24 เมษายน 2563 เรื่อง ซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการในช่วงเวลาที่ได้รับผลกระทบจากกรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease (COVID-19))
- หนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) 0405.2/ว 645 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2565 เรื่อง มาตรการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) 0405.2/ว 693 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2564

แนวทางปฏิบัติในการบริหารสัญญาภาครัฐ (2)

- หนังสือกรมบัญชีกลาง ค่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) 0405.2/ว 108 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563 เรื่อง แนวทางปฏิบัติกรดำเนินการภายหลังหน่วยงานของรัฐบอกเลิกสัญญาซื้อหรือจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
- หนังสือกรมบัญชีกลาง ค่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) 0405.2/ว 124 ลงวันที่ 1 มีนาคม 2566 เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการเร่งรัดการปฏิบัติงานตามสัญญาและการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นข้อเสนอ

การระงับข้อพิพาทในสัญญาก่อสร้าง

คู่สัญญา

คู่สัญญาในสัญญาจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

- รัฐ — รัฐ
- รัฐ — เอกชน

การระงับข้อพิพาท กรณี รัฐ - รัฐ

- ไม่ต้องยื่นฟ้องต่อศาล
- อยู่ภายใต้การชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่ง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561

การชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่ง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561

ข้อสังเกต:

- 1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ ฉบับนี้ นายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามมาตรา 11 วรรคหนึ่ง (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เพื่อวางระเบียบปฏิบัติราชการในกรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน ระเบียบนี้จึงมีฐานะเป็นกฎที่มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐให้ต้องปฏิบัติตาม (เทียบแนวคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร.90/2563)
- 2. การชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่งเป็นการบริหารจัดการข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ หากคำตัดสินชี้ขาดของ กยพ.จะมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียตามกฎหมายของบุคคลภายนอก ซึ่งอาจทำให้เรื่องไม่ยุติลงในฝ่ายบริหารก็ไม่พึงที่ กยพ.จะรับวินิจฉัยชอบที่จะส่งเรื่องคืนเพื่อให้คู่กรณีไปดำเนินการกันเองตามกระบวนการ (มติ กยพ. ครั้งที่ 8/2546 วาระ 4.3)
- 3. กรณีหน่วยงานของรัฐเรียกร้องให้รัฐวิสาหกิจร่วมรับผิดชอบกับเอกชนตามสัญญาค้าประกัน ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจยื่นฟ้องเอกชนและรัฐวิสาหกิจคู่กรณีต่อศาลให้ร่วมกันรับผิดชอบ โดยยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 (มติ กยพ. ครั้งที่ 4/2549 วาระ 5.7 และมติ กยพ. ครั้งที่ 8 /2549 เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2549 วาระ 3.5)
- 4. คณะกรรมการ กยพ. จะไม่รับวินิจฉัยให้กรณีที่คำวินิจฉัยอาจกระทบส่วนได้เสียของบุคคลภายนอก หรือได้มีการฟ้องคดีในศาลแล้ว ตามมติ กยพ. ครั้งที่ 3/2561 เมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2561 วาระ 3.12

ข้อสังเกต:

- 5. กรณีที่คดีใกล้ขาดอายุความหรือใกล้กำหนดฟ้องคดี หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2562 เกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกฯ หนังสือเวียนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คำวนที่สุด ที่ นร 0507/ว 312 ลง วันที่ 1 สิงหาคม 2562 กำหนดให้การดำเนินการเกี่ยวกับข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐกรณีคดีใกล้ขาดอายุความหรือใกล้กำหนดฟ้องคดี ยังไม่สามารถส่งข้อพิพาทให้สำนักงานอัยการสูงสุด ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการรับสภาพหนี้เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย
- 6. กรณีที่คดีใกล้จะขาดอายุความอยู่ระหว่างการพิจารณาชี้ขาดของคณะกรรมการ กยพ. เมื่อได้ยื่นฟ้องคดีไปก่อน ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่งของพนักงานอัยการ พ.ศ. 2560 ข้อ 12 และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561 ข้อ 24 วรรคท้าย มติ กยพ. จะไม่รับพิจารณาให้ เมื่อได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ไม่ต้องให้คณะกรรมการ กยพ. วินิจฉัยชี้ขาดอีก (มติ กยพ. ครั้งที่ 2/2562 เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2562 วาระ 3.2)
- 7. คดีชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่ง เมื่อส่งเรื่องมายังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความ ถือว่าคดีสะดุดหยุดลง (มติ กยพ. ครั้งที่ 1/2546 วาระ 5.1)

ข้อสังเกต:

- 8. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ค่วนที่สุด ที่ นร 0504/3776 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2547

มติคณะรัฐมนตรีเป็นการใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารในการกำหนดแนวนโยบาย คำสั่ง หรือแนวทางปฏิบัติของฝ่ายบริหาร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของคณะรัฐมนตรีที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมาย นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐในฝ่ายบริหาร รวมทั้งมีอำนาจควบคุมกำกับดูแลพนักงานของรัฐในองค์กรดังกล่าวด้วย ดังนั้น ข้าราชการและพนักงานของรัฐในหน่วยงานของฝ่ายบริหารจึงต้องถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี หากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจไม่ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ในกรณีของข้าราชการจะถือเป็นความผิดทางวินัยอย่างหนึ่งตามมาตรา 85 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ในกรณีของรัฐวิสาหกิจ หากเห็นว่าการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจขัดต่อมติคณะรัฐมนตรีหรืออยู่ในลักษณะอันจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่รัฐวิสาหกิจหรือแก่ประโยชน์ของประชาชน รัฐมนตรีมีอำนาจยับยั้ง หรือสั่งแก้ไขการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจได้

ข้อสังเกต:

- 9. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร 0504/479 ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2561

คณะรัฐมนตรีเห็นว่า กรณีหน่วยงานของรัฐมีข้อพิพาทตามสัญญาอนุญาตไต่ตุลาการหรือถูกฟ้องคดีต่อศาลปกครองเป็นคดีเดียวหรือหลายคดีในประเด็นเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกัน โดยผลของคำวินิจฉัยชี้ขาดของอนุญาตไต่ตุลาการนั้น ให้หน่วยงานของรัฐต้องชดใช้ค่าเสียหายหรืออื่นใด จึงมีมติให้หน่วยงานของรัฐนั้นอาจดำเนินการเจรจาต่อรองกับคู่พิพาทเพื่อบรรเทาความเสียหายของรัฐและให้เกิดความเป็นธรรมแก่ราษฎรได้ ทั้งนี้ ให้ดำเนินการอย่างโปร่งใสชอบด้วยกฎหมาย และคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

การระงับข้อพิพาท กรณี รัฐ - เอกชน

- หน่วยงานของรัฐ ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการซึ่งมีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีเรื่องนั้นโดยตรงดำเนินการ
- อยู่ภายใต้การชี้ขาดความเห็นแย้งคดีทางแพ่ง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561

การชี้ขาดความเห็นแย้งคดีทางแพ่ง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพิจารณาชี้ขาดการยุติข้อ พิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐและการดำเนินคดี พ.ศ. 2561

การจัดการข้อพิพาทในสัญญาก่อสร้าง

- การเจรจา (Amicable Settlement)
- การตัดสินโดยผู้บริหารงาน (Project Manager/Consultant/Engineer)
- การไกล่เกลี่ย (Mediation)
- การชี้ขาดโดยคณะกรรมการระงับข้อพิพาท (Dispute Adjudication/Avoidance Board)
- การอนุญาโตตุลาการ (Arbitration)
- ศาล (Court)

เปรียบเทียบต้นทุนที่ต้องจ่ายของการระงับข้อพิพาทแต่ละวิธี

เปรียบเทียบต้นทุนที่ต้องจ่ายของการระงับข้อพิพาทแต่ละวิธี

หากเทียบวิธีการ ADR โดยเริ่มตั้งแต่การเจรจาต่อรอง ไปจนถึงการฟ้องศาลนั้น
ค่าใช้จ่ายจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ รวมทั้งใช้ระยะเวลาในการดำเนินการมากขึ้น
และมีความเป็นทางการมากยิ่งขึ้น

Source: www.mediation.org

เปรียบเทียบต้นทุนที่ต้องจ่ายของการระงับข้อพิพาทแต่ละวิธี

รูปแบบการระงับข้อพิพาท (2/2)

	Mediation	Litigation	Arbitration
Parties decide outcome	Yes	No	No
Costs	Low	High	High
Formality	Informal	Formal	Formal
Confidentiality	Absolute	None	Private
Duration	Days	Years	Months
Risk to relationships	Low	High	High
Focus	Past, present & future	Past	Past
Success	win-win/win-lose	win-lose	Win-lose

Source: Conflict Mediation (<http://conflictmediation.ie/>)

อนุญาโตตุลาการคืออะไร

- การอนุญาโตตุลาการ คือ กระบวนการที่ไม่ใช่กระบวนการทางศาลซึ่งระงับข้อพิพาทโดยมีผลผูกพัน อย่างไรก็ตาม การอนุญาโตตุลาการเป็นกระบวนการที่อาศัยความยินยอมเห็นชอบจากสองฝ่ายโดยคู่พิพาทจะต้องตัดสินใจในขั้นตอนของการทำสัญญาหรือช่วงหลังจากได้ทำสัญญาแล้วว่า จะระงับข้อพิพาทด้วยการอนุญาโตตุลาการ
- “อนุญาโตตุลาการ” คือ บุคคลที่สามที่มีความเป็นอิสระในการพิจารณาและตัดสินคดี โดยคดีหนึ่งอาจมีอาจมีอนุญาโตตุลาการคนเดียวหรือมากกว่าหนึ่งคนซึ่งเรียกว่าคณะอนุญาโตตุลาการ (Arbitral Tribunal) คู่พิพาททั้งสองฝ่ายจะเป็นผู้ตกลงเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการ
- คำตัดสินของอนุญาโตตุลาการในกระบวนการอนุญาโตตุลาการที่มีผลผูกพันเรียกว่าคำชี้ขาด ทั้งนี้ คำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการสามารถบังคับได้ในเขตอำนาจศาลที่เป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและใช้บังคับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ ค.ศ (อนุสัญญานิวยอร์ก)

การอนุญาตไต่สวนการมีกระบวนการอย่างไร

- การเข้าสู่กระบวนการอนุญาตไต่สวนการ
- โดยสัญญาอนุญาตไต่สวนการ
 - คู่พิพาทสามารถทำสัญญาระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการอนุญาตไต่สวนการไม่ว่าก่อน หรือ หลังการเกิดขึ้นของข้อพิพาท
 - ต้องเป็นลายลักษณ์อักษร ลงนามทั้ง 2 ฝ่าย
- โดยข้อตกลงในสัญญาอื่นๆ
 - คู่พิพาทสามารถกำหนดข้อสัญญาว่าด้วยการระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการอนุญาตไต่สวนการลงไปในสัญญาหลักก็ได้

ตัวอย่าง ข้อเสนอแนะให้ใช้อনุญาตตุลาการ

- “ข้อพิพาท ข้อขัดแย้ง หรือข้อเรียกร้องใด ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากหรือเกี่ยวข้องกับสัญญาฉบับนี้รวมทั้งข้อพิพาทเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามสัญญา การเลิกสัญญา หรือความสมบูรณ์ของสัญญานี้ให้ได้รับการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่สุดโดยการอนุญาตตุลาการตามข้อบังคับสถาบันอนุญาตตุลาการว่าด้วยอนุญาตตุลาการ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะที่มีการเสนอข้อพิพาทเพื่อการอนุญาตตุลาการ โดยให้อยู่ภายใต้การจัดการของสถาบันอนุญาตตุลาการ”

การอนุญาโตตุลาการมีกี่ประเภท

- 1. การอนุญาโตตุลาการเฉพาะกิจ (Ad Hoc Arbitration)
- 2. การอนุญาโตตุลาการโดยสถาบัน (Institutional Arbitration)
- คู่สัญญาที่ประสงค์จะยื่นคำเสนอข้อพิพาทเพื่อให้คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทสามารถเลือกยื่นคำเสนอข้อพิพาทต่อสถาบันอนุญาโตตุลาการใดก็ได้ เว้นแต่ คู่สัญญาตกลงกันไว้ในสัญญาอนุญาโตตุลาการให้ยื่นคำเสนอข้อพิพาทที่สถาบันอนุญาโตตุลาการใด ต้องยื่นคำเสนอข้อพิพาทที่สถาบันอนุญาโตตุลาการตามที่สัญญากำหนด
- สถาบันอนุญาโตตุลาการในประเทศไทยมี ดังนี้

- ที เอช เอ ซี สถาบันอนุญาโตตุลาการ ตั้งอยู่ที่ อาคารริชทาวเวอร์ ชั้น 26 (ห้างสรรพสินค้าเอ็มควอเทียร์) 689 ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร สถานีรถไฟฟ้า BTS พร้อมพงษ์

- สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานศาลยุติธรรม ตั้งอยู่ที่ อาคารศาลอาญา ชั้น 5 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

- สำนักงานสภานุมญาโตตุลาการ สภาคการค้าไทย ตั้งอยู่ที่ ถนนราชบพิธ แขวงราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

- สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย คปภ. ตั้งอยู่ที่ 22/79 ถนนรัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

- สถาบันอนุญาโตตุลาการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ก.ล.ต. ตั้งอยู่ที่ 333/3 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

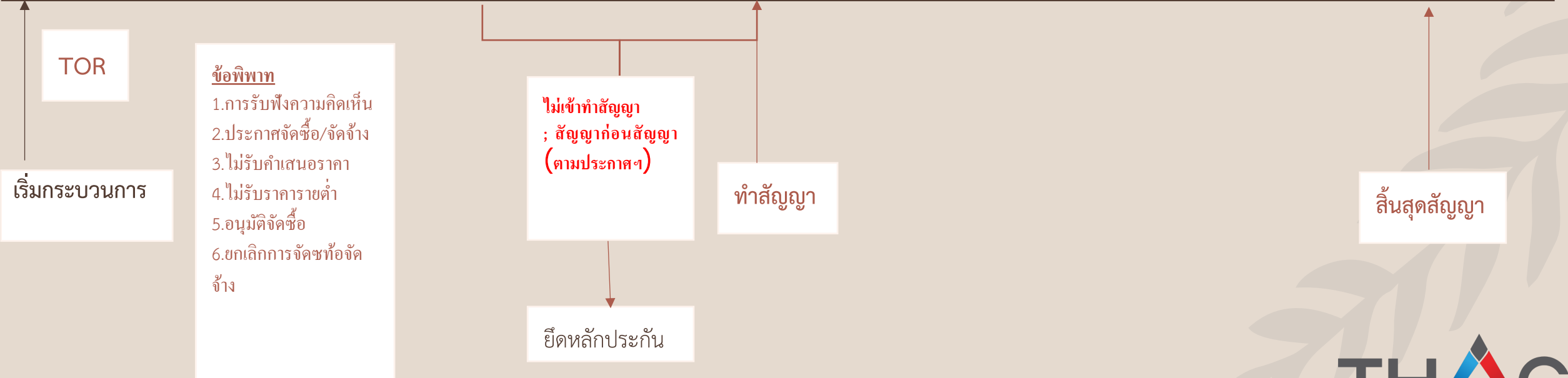
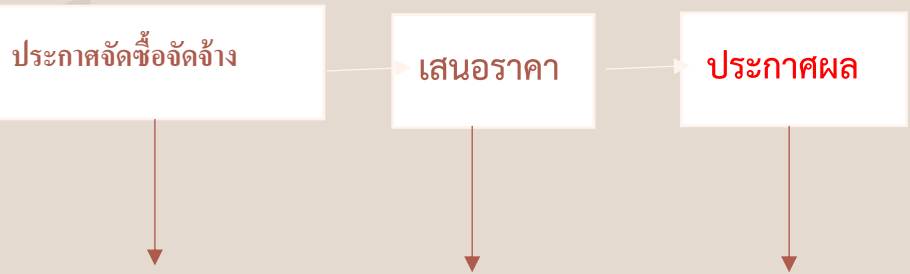

ลักษณะของข้อพิพาทในสัญญาก่อสร้าง

กรณีศึกษาข้อพิพาทในสัญญาก่อสร้าง

ข้อพิพาทเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและสัญญาทางปกครอง

ข้อพิพาท

- 1.การรับฟังความคิดเห็น
- 2.ประกาศจัดซื้อ/จัดจ้าง
- 3.ไม่รับคำเสนอราคา
- 4.ไม่รับราคารายต่ำ
- 5.อนุมัติจัดซื้อ
- 6.ยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง

ไม่เข้าทำสัญญา
; สัญญาก่อนสัญญา
(ตามประกาศ)

ยึดหลักประกัน

ทำสัญญา

สิ้นสุดสัญญา

- ปัญหาการบริหารสัญญา (คดีข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญา)
- 1.การส่งมอบพื้นที่
 2. การขยาย / ไม่ขยายสัญญา
 3. การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญา
 4. การส่งมอบงาน-การตรวจรับ
 5. การจ่ายเงินค่าจ้าง (งวด)
 6. ค่าปรับ (การปรับ/งด/ค่าปรับ)
 7. งานพิเศษ
 8. การบอกเลิกสัญญา
 9. หลักประกัน
 10. ความชำรุดบกพร่องของพัสดุ

คำสั่งที่ 355/2550 ประกาศสอบราคามีลักษณะเป็นคำเชื้อเชิญ ผู้ถูกฟ้องคดียื่นใบเสนอราคาว่าขอเสนอ
ราคารับจ้างซ่อมแซมถนน จึงเป็นการทำคำเสนอขอเข้าทำสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดี

- เมื่อผู้ฟ้องคดีอนุมัติรับราคาจากผู้ถูกฟ้องคดีเสนอ และมีหนังสือลงวันที่ 30 ธันวาคม 2547 แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีให้
ไปทำสัญญาจ้างในวันที่ 6 มกราคม 2548 โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือเมื่อวันที่ 4 มกราคม ๒๕๔8 จึงถือว่า
ผู้ฟ้องคดีได้เลือกให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการสอบราคา และสนองรับคำเสนอของผู้ถูกฟ้องคดี

- ดังนั้น เมื่อคำสนองของผู้ฟ้องคดีตรงกับคำเสนอของผู้ถูกฟ้องคดีจึงทำให้เกิดสัญญาประเภทหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า
"สัญญาสอบราคา"

- คู่สัญญาตามสัญญาสอบราคามีความผูกพันกันในฐานะที่จะเข้าทำสัญญาจ้างเป็นหนังสืออีกชั้นหนึ่งโดยที่
สัญญาสอบราคาดังกล่าวมีคู่สัญญาฝ่ายผู้ฟ้องคดีเป็นหน่วยงานทางปกครอง และคู่สัญญาฝ่ายผู้ฟ้องคดีมีเอกสิทธิ์
ในการเลือกคู่สัญญา ควบคุมการปฏิบัติทางสัญญา แก้ไขสัญญาและเลิกสัญญาได้ฝ่ายเดียว อันเป็นข้อกำหนดใน
สัญญาไม่ค่อยพบในสัญญาทางแพ่ง สัญญาดังกล่าว จึงมีลักษณะพิเศษในการใช้อำนาจทางปกครองหรือการ
ดำเนินกิจการทางปกครองเพื่อให้การบริการสาธารณะบรรลุผล ซึ่งมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครอง

สัญญาสอบราคา

(คำสั่งที่ 355/2550)

ลักษณะของข้อพิพาทในสัญญาก่อสร้าง

- กรณีผิดสัญญา ทำงานไม่เสร็จตามกำหนด
- กรณีพิพาทกันเรื่องเนื้อหางาน/ แกะไขงาน/ งานไม่ชัดเจน/ งานไม่สามารถก่อสร้างได้จริง
- เหตุสุดวิสัย/ การขยายระยะเวลาสัญญา
- การส่งมอบพื้นที่
- การจ่ายค่าจ้างล่าช้า
- ค่าปรับสูงเกินส่วน
- เลิกสัญญาไม่ชอบ/ ฟ้องเรียกค่างาน
- ค่าการงาน

กรณีพิพาทสัญญา ทำงานไม่เสร็จตามกำหนด

- กำหนดเวลาส่งมอบงาน ถือเป็นสาระสำคัญของสัญญาก่อสร้าง การที่ผู้รับจ้างทำงานไม่เสร็จตามกำหนดสัญญา จึงตกเป็นฝ่ายผิดสัญญาแล้ว
- การที่ผู้ว่าจ้างมีหนังสือเร่งรัดการปฏิบัติงานไปยังผู้รับจ้างเพื่อให้ทำงานแล้วเสร็จตามสัญญา รวมถึงได้แจ้งสงวนสิทธิการปรับไว้แล้ว คงเป็นเพียงมาตรการเร่งรัดเพื่อให้ผู้รับจ้างเข้าทำงานให้แล้วเสร็จโดยเร็วและผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่คู่สัญญาทุกฝ่ายเท่านั้น ไม่อาจถือได้ผู้ว่าจ้างมิได้ตั้งใจหรือถือเอาระยะเวลาแล้วเสร็จของงานก่อสร้างเป็นสาระสำคัญ กรณีนี้อาจถือได้ว่าเป็นการต่อสัญญาออกไปโดยไม่มีกำหนด

คณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ

- พระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 มาตรา 100 และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560

ข้อ 176 ได้บัญญัติและกำหนดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ "รับผิดชอบ" ในการบริหารสัญญาฯ และ ทำหน้าที่ ในการตรวจรับพัสดุก่อนส่งมอบไปพร้อมกัน

- ทำให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุก่อนส่งมอบ ต้องเป็นผู้ทำหน้าที่ในการบริหารสัญญาจ้าง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสัญญา และป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับทางราชการ

พระราชบัญญัติ
การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๐

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐
เป็นปีที่ ๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและ
พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการ
ในกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ ข้อบัญญัติ และข้อกำหนดใด ๆ ของหน่วยงาน
ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
“การจัดซื้อจัดจ้าง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุโดยการซื้อ
แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“พัสดุ” หมายความว่า สินค้า งานบริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษาและงานจ้างออกแบบ
หรือควบคุมงานก่อสร้าง รวมทั้งการดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด ๑๐

การบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ

มาตรา ๑๐๐ ในการดำเนินการตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ
ตรวจรับพัสดุเพื่อรับผิดชอบการบริหารสัญญาหรือข้อตกลงและการตรวจรับพัสดุ
องค์ประกอบ องค์ประชุม และหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ให้เป็นไปตามระเบียบ
ที่รัฐมนตรีกำหนด

คณะกรรมการตรวจรับพัสดุใน งานจ้างก่อสร้าง

หน้า ๑
เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๒๑๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรมีระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๑ วรรคสอง มาตรา ๑๒ วรรคสอง มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๕ วรรคสี่ มาตรา ๔๓ วรรคสาม มาตรา ๕๖ วรรคสี่ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ วรรคสอง มาตรา ๕๙ วรรคสอง มาตรา ๖๐ วรรคสอง มาตรา ๖๑ วรรคสอง มาตรา ๖๒ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๖๕ วรรคสามและวรรคหก มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๖๘ มาตรา ๗๐ วรรคสาม มาตรา ๗๓ มาตรา ๗๖ มาตรา ๗๔ วรรคสอง มาตรา ๗๖ วรรคสอง มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๘ มาตรา ๘๙ วรรคสอง มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๐๐ วรรคสอง มาตรา ๑๐๑ วรรคสอง มาตรา ๑๐๒ วรรคสอง มาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง (๔) และวรรคสาม มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๖ วรรคสี่ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ วรรคสี่ มาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และมาตรา ๑๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๗๖ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างก่อสร้าง มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ควบคุมงานก่อสร้างของผู้รับจ้างให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

(๒) ตรวจสอบรายงานการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง และเหตุการณ์แวดล้อมที่ผู้ควบคุมงานของหน่วยงานของรัฐรายงาน โดยตรวจสอบกับแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาหรือข้อตกลงทุกสัปดาห์ รวมทั้งรับทราบหรือพิจารณาการสั่งหยุดงาน หรือพักงานของผู้ควบคุมงานแล้วรายงานหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป

(๓) ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการตรวจรับพัสดุออกตรวจงานจ้าง ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในสัญญาหรือที่ตกลงให้ทำงานจ้างนั้น ๆ ตามเวลาที่เหมาะสม และเห็นสมควร และจัดทำบันทึกผลการออกตรวจงานจ้างนั้นไว้เพื่อเป็นหลักฐานด้วย

(๔) นอกจากการดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ในกรณีมีข้อสงสัยหรือมีกรณีให้เห็นว่าแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาหรือมีข้อตกลงมีข้อความคลาดเคลื่อนเล็กน้อยหรือไม่เป็นไปตามหลักวิชาการช่างให้อำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติม หรือตัดทอนงานจ้างได้ตามที่เห็นสมควร และตามหลักวิชาการช่าง เพื่อให้เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียด

(๕) โดยปกติให้ตรวจผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงาน และให้ทำการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด

หน้า ๕๗
เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๒๑๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

(๖) เมื่อตรวจเห็นว่าเป็นการถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาหรือข้อตกลงแล้ว ให้ถือว่าผู้รับจ้างส่งมอบงานครบถ้วนตั้งแต่วันที่ผู้รับจ้างส่งงานจ้างนั้น และให้ทำใบรับรองผลการปฏิบัติงานทั้งหมดหรือเฉพาะงวด แล้วแต่กรณี โดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย ๒ ฉบับ มอบให้แก่ผู้รับจ้าง ๑ ฉบับ และเจ้าหน้าที่ ๑ ฉบับ เพื่อทำการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ และรายงานให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ

ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุเห็นว่าผลงานที่ส่งมอบทั้งหมดหรืองวดใดก็ตามไม่เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาหรือข้อตกลง ให้รายงานหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อทราบหรือสั่งการ แล้วแต่กรณี

(๗) ในกรณีที่กรรมการตรวจรับพัสดบบางคนไม่ยอมรับงานโดยทำความเห็นแย้งไว้ ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเพื่อพิจารณาสั่งการ ถ้าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐสั่งการให้ตรวจรับงานจ้างนั้นไว้จึงดำเนินการตาม (๖)

คณะกรรมการ ตรวจการจ้างมี อำนาจหน้าที่ อย่างไร?

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ที่ อ.72/2564

คณะกรรมการตรวจการจ้าง มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมงานจ้าง
สั่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติมหรือตัดทอนงานจ้างได้ตามหลักวิชาการช่าง เพื่อให้งานจ้าง
เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญา โดยมีอำนาจในการตรวจสอบและควบคุมงานจ้างในระหว่าง
ที่งานจ้างกำลังดำเนินการจนถึงการตรวจรับหลังส่งมอบงานจ้างที่ดำเนินการแล้วเสร็จ มิใช่มี
หน้าที่ตรวจรับหลังส่งมอบงานจ้างเท่านั้น

ในกรณีที่สัญญามิได้ระบุรายละเอียดของวัสดุที่ใช้ โดยตลอดระยะเวลาดำเนินงาน
คณะกรรมการฯ หรือช่างผู้ควบคุมงาน ไม่ได้ชักท้วง การดำเนินงานของผู้รับจ้างหรือแจ้งว่า
มีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องตามสัญญา เพื่อให้ผู้รับจ้างรับทราบและดำเนินการแก้ไข

เมื่อมีการส่งมอบงาน โดยช่างผู้ควบคุมงานได้รายงานรับรองการดำเนินงานของผู้รับจ้าง
ว่ามีความสมบูรณ์ถูกต้องตามสัญญาจ้าง ถือว่าผู้รับจ้างได้ปฏิบัติถูกต้องตามสัญญาแล้ว
หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างมีหน้าที่จ่ายค่าจ้างตามสัญญาให้แก่ผู้รับจ้าง และจะอ้างความ
บกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ของช่างผู้ควบคุมงานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของตน มาเป็นเหตุ
ในการปฏิเสธไม่จ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญาแก่ผู้รับจ้างไม่ได้

คณะกรรมการ ตรวจการจ้าง ตรวจรับงานตาม งวดงานล่าช้า?

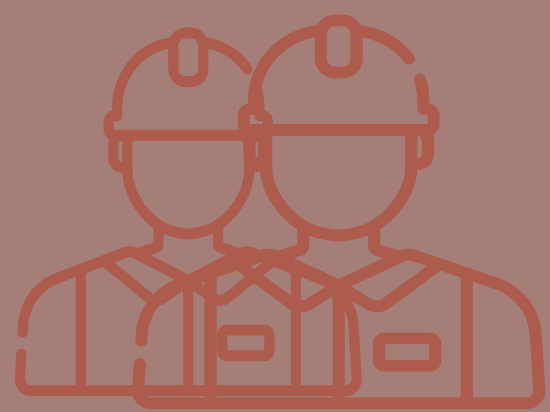
คำพิพากษาศาล
ปกครองสูงสุดที่
อ.32/2546

- ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 176 ได้กำหนดให้คณะกรรมการตรวจตรวจรับพัสดุในงานจ้างก่อสร้างมีหน้าที่ โดยปกติให้ตรวจผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบภายใน 3 วันทำการ นับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงาน และให้ทำการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด
- ผู้ฟ้องคดีฟ้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีขยายเวลาการทำงานจ้าง เนื่องจากความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ตรวจรับงานล่าช้า และสั่งแก้ไขงานล่าช้า ทำให้ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าตามไปด้วย
- ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า;
 - ใช้ข้อพิพาท เป็นกรณีผู้ฟ้องคดีเจตนาจงใจผิดสัญญาจ้าง ไม่ใช่เป็นข้อบกพร่องในการทำงาน จึงรู้แต่แรกแล้วว่าจะต้องมีการแก้ไข หากคณะกรรมการตรวจพบ เป็นการส่งมอบงานไม่ถูกต้องตามสัญญา
 - แม้คณะกรรมการตรวจรับงานล่าช้า ก็ไม่อาจอ้างเหตุให้ต้องเสียค่าปรับได้เพราะรู้ว่าตนปฏิบัติไม่ถูกต้องและมีหน้าที่ต้องแก้ไขก่อนส่งมอบไม่ใช่รอให้คณะกรรมการตรวจพบ

คณะกรรมการ ตรวจการจ้าง ตรวจรับงานตาม งวดงานล่าช้า? (2)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ที่อ.389/2564

คณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจและมีมติรับงานจ้าง เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2560 ซึ่งใช้ระยะเวลาถึง 39 วัน นับแต่วันที่ส่งมอบงาน ซึ่งแม้ข้อ 65 ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุฯ กำหนดให้ คณะกรรมการตรวจการจ้างมีหน้าที่ต้องทำการตรวจผลงานที่ส่งมอบภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงาน โดยไม่ได้กำหนดว่า จะต้องตรวจรับงานให้เสร็จสิ้นภายใน 3 วันก็ตาม แต่ก็กำหนดให้ต้องทำการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด

ดังนั้น การที่ อบต.ตรวจรับงานนานถึง 39 วัน โดยอ้างเหตุความเคลือบแคลงในคุณภาพผลิตภัณฑ์แอสฟัลต์ จึงต้องขอคำปรึกษาจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ ก่อน ทั้งที่ อบต. มีกองช่าง เป็นหน่วยงานภายในซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้และความชำนาญด้านดังกล่าว ที่สามารถให้ข้อมูลและความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาได้อีกทั้งความรู้เกี่ยวกับอายุการใช้งานของแอสฟัลต์เป็นความรู้ที่มีอยู่ก่อนแล้ว และสามารถแสวงหาไว้ล่วงหน้าหรืออย่างช้าที่สุดก่อนการส่งมอบงานได้ ความล่าช้าดังกล่าวจึงไม่ได้มีเหตุมาจากความผิดของผู้ฟ้องคดี อบต. จึงตกเป็นฝ่ายผิดสัญญาและเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้

คณะกรรมการ ตรวจการจ้าง ตรวจรับงานตาม งวดงานล่าช้า? (3)

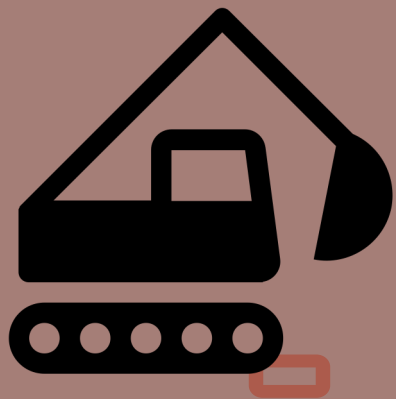
คณะกรรมการตรวจรับงานลงนามในเอกสารใบตรวจรับงานจ้างไว้ล่วงหน้าโดยไม่ได้ไปดูสถานที่ก่อสร้างจริง มีการจ่ายเงินค่าจ้างก่อนงานแล้วเสร็จ ถือว่าจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ ทำให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง (คำพิพากษาที่ อ.181/2563)

คณะกรรมการตรวจรับงานย่อมมีดุลพินิจในการตรวจ หากเห็นว่าไม่ถูกต้องก็มีสิทธิโต้แย้งหรือไม่ยอมรับได้ การกระทำความกล่าวไม่อาจถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย (คำพิพากษาที่ อ.237/2554)

คณะกรรมการตรวจรับงานสร้างถนนที่ไม่ถูกต้องตามแบบรูปรายการละเอียด ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ง่ายหรือมองเห็นได้จากภายนอก จะอ้างไม่มีความรู้ทางช่างและสามารถตรวจสอบได้เฉพาะภายนอก จึงเชื่อตามที่ผู้ควบคุมงานรายงานให้ทราบ ฟังไม่ขึ้น เป็นการกระทำผิดวินัย (คำพิพากษาที่ อ.911/2556)

ผู้ฟ้องคดีในขณะดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนโยธาได้เรียกร้องเงินจากผู้ควบคุมงานเพื่อแลกกับการตรวจรับงานจ้าง เป็นการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ถูกลงโทษไล่ออกจากราชการ การที่ อบต. ไม่เห็นชอบให้รับกลับเข้ารับราชการเป็นคำสั่งที่ชอบแล้ว (คำพิพากษาที่ อ.560/2559)

หน่วยงานรัฐ จ่ายเงินค่าจ้าง ล่าช้า ต้องเสีย ดอกเบี้ยหรือไม่?

- การจ่ายค่าจ้างเป็นหน้าที่ตามสัญญาจ้างก่อสร้าง (หลักสัญญาตอบแทน) แต่ในแบบสัญญาจ้างก่อสร้างไม่ได้กำหนดวันที่หรือเวลาให้ผู้ว่าจ้างจ่ายค่าจ้างโดยแน่นอน
- ดังนั้น การกำหนดในสัญญาจึงควรจะทำให้ชัดเจนไปได้ว่าให้ผู้รับจ้างจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างภายในวันทำการ นับถัดจากวันใด ซึ่งจะชัดเจนถึงหน้าที่ของผู้ว่าจ้างที่จะต้องจ่ายค่าจ้าง และผู้รับจ้างก็จะรับทราบสิทธิของตนในการที่จะได้ชำระเงิน เช่น นับถัดจากวันที่คณะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับงานที่ผู้รับจ้างส่งเรียบร้อยแล้ว แต่ทั้งนี้การตรวจรับงานตามที่กำหนดก็ต้องไปพิจารณาถึงรายละเอียดขั้นตอนตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ข้อ 176 ด้วย
- แต่หากหน่วยงานของรัฐชำระเงินล่าช้ากว่าระเบียบที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงินฯ หน่วยงานภาครัฐก็ต้องตกเป็นผู้ผิดนัดและต้องรับผิดชอบในดอกเบี้ย ตาม ป.พ.พ.มาตรา 224 และการล่าช้าดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างต้องเสียหายหรือเสียดอกเบี้ยเงินกู้ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ผู้รับจ้างอาจเรียกร้องให้ผู้ว่าจ้างรับผิดชอบได้ (โปรดดู อ.726/2558)

ทั้งนี้จะต้องเป็นกรณีที่ผู้ว่าจ้างทราบอยู่ก่อนแล้วว่าผู้รับจ้างต้องเสียดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการตามสัญญาถือเป็นความเสียหายอันเกิดแก่พฤติการณ์พิเศษ ที่คาดเห็นล่วงหน้าก่อนแล้ว ตาม ป.พ.พ.มาตรา 222

➤ **อ.726/2558** ;เมื่อคณะกรรมการตรวจการจ้างฯ ได้ตรวจรับงานและ ได้ออกหนังสือรับรองการรับมอบงานไว้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้วก็ตาม

แต่ในการเบิกจ่ายเงินในการซื้อพัสดุ หรือจ้างทำของ ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) ก็ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบนั้น ๆ ด้วย จึงไม่สามารถเบิกจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้โดยทันที

สำหรับขั้นตอนตั้งฎีกาเบิกจ่ายเงิน การตรวจฎีกา การอนุมัติฎีกา การเบิกเงิน และการอนุมัติโอนเงินเป็นขั้นตอนการดำเนินการที่กำหนดไว้สำหรับการปฏิบัติภายในหน่วยงานด้วยตนเอง

ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) ก็ย่อมมีหน้าที่บริหารเวลาให้เป็นไปตามระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนที่ระเบียบกำหนด ไม่อาจกล่าวอ้างได้ว่า โครงการนี้อาศัยงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนที่จะมีขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นเป็นเหตุให้ปฏิเสธความรับผิดชอบได้

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) เบิกเงินและจ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญาพิพาทแต่ละงวดงานเกินกว่าระยะเวลาที่ระเบียบกำหนด จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติผิดระเบียบและข้อตกลงตามสัญญาจ้างพิพาทโดยการจ่ายเงินค่าจ้างล่าช้าเกินสมควร จึงตกเป็นผู้ผิดนัดและต้องรับผิดชอบในดอกเบี้ย

คณะกรรมการ ตรวจการจ้าง เชื่อบันทึกผู้ ควบคุมงานจึงไม่ ออกไปตรวจงาน จ้างได้หรือไม่?

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ที่ อ.583-584/2554

- คณะกรรมการตรวจการจ้างมีหน้าที่ต้องตรวจรับงานจ้างให้ถูกต้องครบถ้วนตามแบบรูป
รายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญา ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัด
จ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ข้อ 176
- ข้อเท็จจริง อ.583-584/2554 ; ในขณะที่ผู้รับจ้างกำลังปฏิบัติงานตามสัญญา คณะกรรมการตรวจ
การจ้างฯ ไม่ได้ออกไปตรวจงานจ้างเพราะได้พิจารณารายงานการปฏิบัติงานของผู้ควบคุมงานแล้วเห็นว่าไม่มี
ประเด็นข้อสงสัยตามระเบียบ
- แต่รายงานการปฏิบัติงานของผู้ควบคุมงานไม่มีการจดบันทึกเพื่อรายงานการปฏิบัติงานว่าในวันที่ผู้รับจ้างเข้า
ดำเนินการตามสัญญาจ้างมีรถบรรทุกขนดินเข้ามาจำนวนกี่คัน แต่ละคัน บรรทุกดินจำนวนกี่ลูกบาศก์เมตร
เพราะการจดบันทึกและรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างละเอียดย่อมทำให้รับทราบผลการปฏิบัติงานในแต่ละวัน
ได้ว่าขณะนั้นได้ถมดินไปแล้วกี่ลูกบาศก์เมตร อันจะเป็นพยานหลักฐานอ้างอิงเพื่อทำการตรวจสอบจำนวนดิน
ในเบื้องต้นได้ว่าการดำเนินงานของผู้รับจ้างตามสัญญาคืบหน้าและเป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาหรือไม่
(ต่อ)

➤ ซึ่งหากคณะกรรมการตรวจการจ้างใช้ความระมัดระวังในการตรวจสอบรายงานการปฏิบัติงานของผู้ควบคุมงานก็จะเห็นข้อสงสัยในการรายงานการปฏิบัติงานและออกไปตรวจงานจ้าง เพื่อดูว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียด และข้อกำหนดในสัญญาหรือไม่?

➤ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบและสำนักงานโยธาธิการจังหวัด ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านก็เป็นหลักฐานยืนยันได้ชัดเจนว่าจำนวนดินที่ถมไม่ครบตามสัญญา ถือได้ว่าผู้รับจ้างไม่ได้ปฏิบัติตามสัญญา การตรวจรับการจ้างของคณะกรรมการตรวจการจ้าง จึงไม่เป็นไปตามระเบียบฯ ดังกล่าว

➤ ศาลปกครอง: พฤติการณ์ของคณะกรรมการตรวจการจ้าง จึงเป็นการกระทำที่ขาดความระมัดระวังและขาดการตรวจสอบที่ถูกต้องตามวิสัยและพฤติการณ์ของบุคคล ซึ่งปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการตรวจการจ้างที่จะต้องใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

➤ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา 420 แห่ง ป.พ.พ. และมาตรา 10 ประกอบมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

ผู้ควบคุมงาน

หน้า ๑
เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๒๑๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

โดยที่เป็นการสมควรมีระเบียบว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๑ วรรคสอง มาตรา ๑๒ วรรคสอง มาตรา ๑๕ มาตรา ๒๕ วรรคสี่ มาตรา ๔๓ วรรคสาม มาตรา ๕๖ วรรคสี่ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ วรรคสอง มาตรา ๕๙ วรรคสอง มาตรา ๖๐ วรรคสอง มาตรา ๖๑ วรรคสอง มาตรา ๖๒ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๖๕ วรรคสามและวรรคหก มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๖๘ มาตรา ๗๐ วรรคสาม มาตรา ๗๑ มาตรา ๗๒ มาตรา ๗๔ วรรคสอง มาตรา ๗๖ วรรคสอง มาตรา ๗๗ มาตรา ๗๘ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาตรา ๘๖ มาตรา ๘๘ มาตรา ๘๙ วรรคสอง มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๐๐ วรรคสอง มาตรา ๑๐๑ วรรคสอง มาตรา ๑๐๒ วรรคสอง มาตรา ๑๐๓ วรรคหนึ่ง (๔) และวรรคสาม มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๖ วรรคสี่ มาตรา ๑๐๘ มาตรา ๑๐๙ วรรคสี่ มาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสอง และมาตรา ๑๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๗๘ ผู้ควบคุมงาน มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ตรวจสอบและควบคุมงาน ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ในสัญญา หรือที่ตกลงให้ทำงานข้างนั้น ๆ ทุกวันให้เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียด และข้อกำหนดในสัญญาทุกประการโดยส่งเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติม หรือตัดทอนงานข้างได้ตามที่เห็นสมควร และตามหลักวิชาช่างเพื่อให้เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียด และข้อกำหนดในสัญญา ถ้าผู้รับจ้างขัดขืนไม่ปฏิบัติตามก็สั่งให้หยุดงานนั้นเฉพาะส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดแล้วแต่กรณีไว้ก่อน จนกว่าผู้รับจ้างจะปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำสั่งและให้รายงานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารสัญญา หรือข้อตกลง และการตรวจรับพัสดุที่เป็นงานจ้างก่อสร้างทันที

หน้า ๕๘
เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๒๑๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๐

(๒) ในกรณีที่ปรากฏว่าแบบรูปรายการละเอียด หรือข้อกำหนดในสัญญามีข้อความขัดกันหรือเป็นที่คำหมายได้ว่าถึงแม้ว่างานนั้นจะได้เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียด และข้อกำหนดในสัญญา แต่เมื่อสำเร็จแล้วจะไม่มั่นคงแข็งแรง หรือไม่ปฏิบัติตามหลักวิชาช่างที่ดี หรือไม่ปลอดภัยให้ส่งพนักงานนั้นไว้ก่อน แล้วรายงานคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารสัญญาหรือข้อตกลงและการตรวจรับพัสดุที่เป็นงานจ้างก่อสร้างโดยเร็ว

(๓) จัดบันทึกสภาพการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างและเหตุการณ์แวดล้อมเป็นรายวัน พร้อมทั้งผลการปฏิบัติงาน หรือการหยุดงานและสาเหตุที่มีการหยุดงานอย่างน้อย ๒ ฉบับ เพื่อรายงานให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบการบริหารสัญญา หรือข้อตกลงและการตรวจรับพัสดุที่เป็นงานจ้างก่อสร้างทราบทุกสัปดาห์ และเก็บรักษาไว้เพื่อมอบให้แก่เจ้าหน้าที่เมื่อเสร็จงานแต่ละงวด โดยถือว่าเป็นเอกสารสำคัญของทางราชการเพื่อประกอบการตรวจสอบของผู้มีหน้าที่

คณะกรรมการ ตรวจการจ้างและ

ผู้ควบคุมงาน สามารถเปลี่ยน แปลงงานจ้างตาม อำเภอใจได้ หรือไม่?

คำพิพากษาศาลปกครอง
สูงสุดที่ อ.351/2556

➤ หลัก: ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ข้อ 178 ได้กำหนดหน้าที่ไว้ ตาม (1)-(4) โดย ผู้ควบคุมงานจะมีอำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงงานตามสัญญา แต่การควบคุมงานก่อสร้างดังกล่าวต้องให้ผู้รับจ้างปฏิบัติตามรายละเอียดของสัญญา ด้วย

➤ อ.351/2556 เอกสารแนบท้ายสัญญากำหนดให้ทุบหรือ RC.BOX CULVERT ซึ่งผู้รับจ้างได้ก่อสร้างอยู่เดิมในบริเวณใต้สะพานที่จะทำการก่อสร้าง ออกเสียก่อนการก่อสร้างตอม่อฐานรากของสะพาน และสร้างสะพานพร้อมทางลาด ค.ส.ล. ท้องคลองใต้สะพาน แต่ผู้รับจ้างได้ก่อสร้างสะพานโดยไม่ทุบหรือท่อ RC.BOX CULVERT ออกให้หมด แต่ได้ปรับดินถมทับท่อ RC.BOX CULVERT และก่อสร้างตอม่อฐานรากแผ่และลาด ค.ส.ล. บนพื้นดินที่ ปรับถมซึ่งไม่ถูกต้องตามแบบรูปรายการและข้อกำหนดในสัญญา แม้การก่อสร้างดังกล่าวจะได้รับอนุญาตจากผู้ควบคุมงานของผู้ฟ้องคดีได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบก่อสร้างสะพานเป็นตอม่อแบบฐานรากแผ่ได้

➤ แต่ก็เป็นกรปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้ควบคุมงานที่สั่งการไม่ถูกต้องตามรูปแบบรายงานและข้อกำหนดในสัญญาและไม่เป็นไปตามมาตรฐานวิชาการสำหรับงานก่อสร้าง ประกอบกับผู้รับจ้างตกลงทำสัญญารับจ้างทำงานซ่อมทางที่ถูกอุทกภัย ย่อมทราบอยู่ก่อนแล้วว่าบริเวณที่ก่อสร้างมีปัญหาอุทกภัยสูง ต้องก่อสร้างให้เป็นไปตามมาตรฐานแห่งหลักวิชาการและตามแบบที่ผู้ว่าจ้างกำหนดตามสัญญา เมื่อผู้รับจ้างทำการก่อสร้างสะพาน ไม่ถูกต้องตามรูปแบบรายการและข้อกำหนดในสัญญาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแข็งแรงของสะพาน จึงไม่อาจปฏิบัติความรับผิดชอบตามสัญญาและต้องรับผิดชอบในเสียหายที่เกิดขึ้นตามสัญญา

นอกจากนี้ แม้ผู้ควบคุมงานจะมีอำนาจสั่งเปลี่ยนแปลงงานตามสัญญา แต่การควบคุมงานก่อสร้างดังกล่าว ต้องให้ผู้รับจ้างปฏิบัติตามรายละเอียดของสัญญาด้วย เมื่อผู้รับจ้างไม่ทบทวน ท่อ RC.Box Culvert ออกให้หมดและก่อสร้างฐานรากแผ่ของสะพาน ไม่ถูกต้องตามรูปแบบรายการและข้อกำหนดในสัญญา โดยคณะกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานของผู้ว่าจ้างได้รับรองว่าได้ทบทวนท่อ RC.Box Culvert หมดแล้วและสั่งให้เปลี่ยนแปลงจากแบบก่อสร้างแบบฐานเสาตอกมาเป็นแบบฐานรากแผ่ จึงเป็นการตรวจการจ้าง และควบคุมงานก่อสร้าง ไม่เป็นไปตามแบบรูปรายละเอียด จึงเป็นกรณีที่ความชำรุดบกพร่องหรือความเสียหายเกิดขึ้นจากกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงงานตามสัญญา

จึงถือว่า มีส่วนทำให้เกิดความเสียหายด้วย ผู้ว่าจ้างในฐานะผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงาน จึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

แต่ความเสียหายเกิดจากที่ผู้รับจ้าง ซึ่งเป็นผู้มีอาชีพในการก่อสร้างไม่ปฏิบัติตามรายละเอียดงานจ้างเหมา
ทำการซ่อมทางที่ถูกอุทกภัยและรายการละเอียดต่อท้ายสัญญา ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการพังของสะพาน
ผู้รับจ้างจึงต้องรับผิดชอบในความเสียหายส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น

กรณีพิพาทกันเรื่องเนื้อหางาน/ แก้อไขงาน/ งานไม่ชัดเจน/ งานไม่สามารถก่อสร้างได้จริง

- การแก้ไขสัญญา ตามมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ต้องไม่ทำให้รัฐเสียประโยชน์ แต่การแก้ไขสัญญาโดยไม่มีการขยายระยะเวลาและเปลี่ยนแปลงค่าจ้าง แม้จะเป็นประโยชน์กับรัฐ ก็ควรต้องมีความตกลงให้ชัดเจนและไม่เป็นการเอาเปรียบฝ่ายผู้รับจ้างจนเกินสมควร ซึ่งจะมีผลต่อมุมมองของอนุญาโตตุลาการหรือศาล แล้วแต่กรณี
- เนื้อหาจะต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสัญญา กรณีที่งานไม่ชัดเจนต้องเจรจากันโดยเร็วเพื่อยุติข้อขัดแย้ง แต่หากเป็นกรณีที่งานไม่สามารถก่อสร้างได้จริง เนื่องจากแบบหรือพื้นที่จะถือว่าเป็นความผิดของฝ่ายผู้รับจ้างไม่ได้ เป็นกรณีที่มีความจำเป็นต้องแก้ไขแบบ ซึ่งจะต้องมีการตกลงค่างานกับระยะเวลากันใหม่ด้วย

เอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา

พรบ.จัดซื้อจัดจ้างฯ พ.ศ.2560 มาตรา
93 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องทำ
สัญญาตามแบบที่คณะกรรมการนโยบาย
กำหนดโดยความเห็นชอบของสำนักงาน
อัยการฯ

คู่สัญญาได้ตกลงกันมีข้อตกลงดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อตกลงว่าจ้าง

ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างและผู้รับจ้างตกลงรับจ้างทำงาน.....(๗).....

ณ ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต.....

จังหวัด..... ตามข้อกำหนดและเงื่อนไขแห่งสัญญานี้รวมทั้งเอกสารแนบท้ายสัญญา

ผู้รับจ้างตกลงที่จะจัดหาแรงงานและวัสดุ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนอุปกรณ์ต่างๆ
ชนิดดีเพื่อใช้ในการจ้างตามสัญญานี้

ข้อ ๒ เอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา

เอกสารแนบท้ายสัญญาดังต่อไปนี้ให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญานี้

๒.๑ ผนวก ๑(แบบรูป)..... จำนวน.....(.....) หน้า

๒.๒ ผนวก ๒(รายการละเอียด)..... จำนวน.....(.....) หน้า

๒.๓ ผนวก ๓(ใบแจ้งปริมาณงานและราคา)..... จำนวน.....(.....) หน้า

๒.๔ ผนวก ๔(ใบเสนอราคา)..... จำนวน.....(.....) หน้า

..... ฯลฯ.....

ความใดในเอกสารแนบท้ายสัญญาที่ขัดหรือแย้งกับข้อความในสัญญานี้ ให้ใช้ข้อความ
ในสัญญานี้บังคับ และในกรณีที่เอกสารแนบท้ายสัญญาขัดแย้งกันเอง ผู้รับจ้างจะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัย
ของผู้ว่าจ้าง คำวินิจฉัยของผู้ว่าจ้างให้ถือเป็นที่สุด และผู้รับจ้างไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าจ้าง ค่าเสียหายหรือ
ค่าใช้จ่ายใดๆ เพิ่มเติมจากผู้ว่าจ้างทั้งสิ้น

ข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดี (ผู้รับจ้าง) ส่งมอบงานแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) ไม่รับมอบงาน เพราะเหตุที่คาน คสล. รูปตัววี ยังไม่ได้ทำ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่างานดังกล่าวไม่มีอยู่ในแบบ จึงไม่มีหน้าที่ต้องทำ ต่อมาผู้รับจ้างเสนอข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ

อนุญาโตตุลาการ เห็นว่า เมื่อสัญญา ข้อ 2 เอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา ได้กำหนดให้เอกสารแนบท้ายสัญญาเป็นส่วนหนึ่งของสัญญา ผู้ฟ้องคดี (ผู้รับจ้าง) จึงมีหน้าที่ต้องตรวจสอบและทำความเข้าใจในแบบรูปรายการละเอียดในสัญญา และเอกสารแนบท้ายให้ถี่ถ้วน เพราะจะผูกพันคู่กรณีแล้วว่างานดังกล่าวรวมอยู่ในสัญญา กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายผิดสัญญาเนื่องจากส่งมอบงานล่าช้ากว่าที่สัญญากำหนด

ถ้าคู่สัญญาไม่ได้ระบุรายละเอียดเอกสารแนบท้ายสัญญาไปในข้อ 2 ??

ข้อเท็จจริง

ผู้รับจ้างเรียกร้องว่า หน้าทีการสำรวจชั้นดินเพื่อกำหนดขนาดความยาวเสาเข็มก่อนออกแบบก่อสร้างอาคาร ไม่ใช่หน้าที่ของผู้รับจ้าง และอ้างว่าผู้ว่าจ้างไม่ทำการสำรวจชั้นดิน อันเป็นการผิดสัญญา ต่อมาเมื่อมีการสำรวจชั้นดินร่วมกันแล้ว พบว่าชั้นดินบริเวณก่อสร้างมีความแข็ง ผู้ว่าจ้างจึงสั่งให้ผู้รับจ้างแก้ไขเปลี่ยนแปลงขนาดเสาเข็มจากความยาวเสาเข็มสี่เหลี่ยมตัน ขนาด ยาว 7.00 ม. เป็นความยาวเสาเข็มเป็น 6 เมตร และอ้างว่าเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการที่จะต้องผลิตเสาเข็มใหม่เพื่อใช้ในการทำฐานรากในการก่อสร้างอาคาร และทำให้เกิดความล่าช้าในการก่อสร้าง

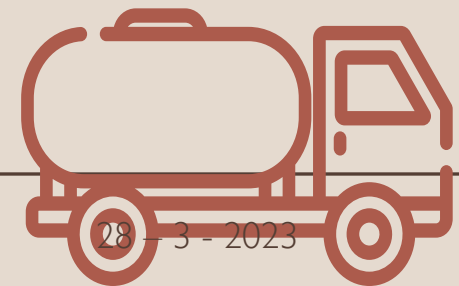

คณะอนุญาโตตุลาการ วินิจฉัยว่า

เนื่องจากหน้าที่ในการสำรวจชั้นดินนั้น เป็นขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ก่อนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ดังนั้น การสำรวจชั้นดินเพื่อกำหนดขนาดและความยาวเสาเข็มก่อนออกแบบจึงไม่ใช่หน้าที่ของผู้ว่าจ้าง แต่เป็นหน้าที่ของผู้รับจ้าง

เพราะในขั้นตอนของการประกวดราคาจ้าง ผู้ว่าจ้างได้ลงข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกวดราคาในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐไว้ในระบบ E-bidding ไว้แล้ว ซึ่งเอกสารต่าง ๆ รวมไปถึงรายการมาตรฐานประกอบแบบก่อสร้าง ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 12 ข้อ(2) ที่ได้กำหนดหน้าที่ของผู้รับจ้างในการสำรวจชั้นดินไว้แล้ว และรายการมาตรฐานประกอบแบบก่อสร้าง ดังกล่าวได้แนบท้ายสัญญาจึงถือว่าเอกสารแนบท้ายดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาด้วย

ซึ่งก่อนที่ผู้คัดค้านหรือผู้รับเหมารายอื่นจะเสนอราคาจนถึงขั้นตอนการเข้าทำสัญญา ผู้รับจ้างหรือผู้รับเหมารายอื่นต้องดาวน์โหลดเอกสารมาศึกษารายละเอียดเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการเสนอราคาซึ่งเป็นเรื่องปกติธุระของการประกอบธุรกิจประเภทนี้

เหตุสุดวิสัย/ การขยายระยะเวลาสัญญา

- “เหตุสุดวิสัย” ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 8 หมายความว่า เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี เป็นเหตุที่ไม่อาจป้องกันได้แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบหรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้นจะได้จัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นนั้น

เหตุสุดวิสัย/ การขยายระยะเวลาสัญญา (2)

- การขยายระยะเวลาสัญญา ตามมาตรา 102 แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
- การขยายระยะเวลาดำเนินการต้องมีเหตุ หากไม่มีไม่สามารถขยายได้เด็ดขาด

มาตรา ๑๐๒ การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญา หรือข้อตกลง ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะพิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ
- (๒) เหตุสุดวิสัย
- (๓) เหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย
- (๔) เหตุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หลักเกณฑ์และวิธีการของงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญา หรือข้อตกลง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

เหตุสุดวิสัย/ การขยายระยะเวลาสัญญา (3)

- หากข้อเท็จจริงปรากฏแก่คู่สัญญาหรือผู้รับจ้างพิสูจน์ได้ว่ามีเหตุสุดวิสัยที่ไม่ใช่ความผิดของตน ทำให้กระทบต่อการทำงานและเป็นเหตุให้การทำงานไม่อาจแล้วเสร็จได้ตามกำหนดเวลา ผู้รับจ้างก็อาจไม่ตกเป็นฝ่ายผิดสัญญา และมีสิทธิร้องขอให้มีการขยายเวลาตามสัญญาออกไปก็ได้

ตัวอย่าง กรณีฝนตกทำให้เกิดอุทกภัย ผู้รับจ้างไม่สามารถเข้าพื้นที่เพื่อทำงานได้ ย่อมเป็นเหตุสุดวิสัย ผู้รับจ้างยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด แต่หากเป็นกรณีฝนตกตามฤดูกาล ย่อมเป็นสิ่งที่คู่สัญญาสามารถคาดการณ์ได้อยู่แล้ว ไม่อาจถือเป็นเหตุสุดวิสัยได้

ตัวอย่าง กรณีการแพร่ระบาดของโรคระบาดโคโรนา ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศมาตรการห้ามรวมกลุ่มชุมนุม ย่อมกระทบต่อการทำงานของผู้รับจ้าง ถือเป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่ใช่ความผิดของผู้รับจ้าง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้รับจ้างยังคงมีหน้าที่ที่จะพิสูจน์ถึงผลกระทบต่องานของตนเองอยู่เช่นเดิม

การส่งมอบพื้นที่

- การส่งมอบพื้นที่ ถือเป็นหน้าที่สำคัญของผู้ว่าจ้าง หากการส่งมอบพื้นที่ไม่ชอบตั้งแต่ต้น จะถือว่าเป็นความผิดของผู้รับจ้างไม่ได้ จึงไม่อาจถือว่าผู้รับจ้างตกเป็นฝ่ายผิดนัดได้เลย

ตัวอย่าง กรณีที่พื้นที่ก่อสร้างมีท่อส่งน้ำมันของบุคคลภายนอกอยู่ในพื้นที่ที่เป็นของผู้ว่าจ้าง ซึ่งจะต้องมีการรื้อถอนและขนย้ายท่อส่งน้ำมันดังกล่าวออกจากพื้นที่เสียก่อน และผู้รับจ้างได้ส่งวนสิทธิการรับมอบพื้นที่ดังกล่าวไว้เสียตั้งแต่คราวแรก ถือว่าผู้ว่าจ้างไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างให้ผู้รับจ้างได้ ผู้รับจ้างจึงไม่ตกเป็นฝ่ายผิดนัด

- แต่กรณีอาจมีความสับสนกับกรณีที่เป็นเพียงอุปสรรคของการทำงาน

ตัวอย่าง พื้นที่ก่อสร้างมีลักษณะเป็นลำราง มีต้นปาล์มขึ้นบริเวณตามแนวริมตลิ่ง ทำให้ผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานเรียงหินบริเวณริมตลิ่งได้เพียงบางส่วน แต่ยังสามารถทำงานเรียงหินส่วนใหญ่ได้ คงเป็นเพียงอุปสรรคของการทำงานเท่านั้น การที่ผู้รับจ้างเข้าพื้นที่และพบเห็นต้นปาล์มตั้งแต่คราวแรก แต่มิได้ส่งวนสิทธิอย่างใด จนได้เริ่มทำงานและส่งมอบงานไปแล้วบางงวด ผู้รับจ้างย่อมไม่อาจยกเหตุดังกล่าวขึ้นเป็นเหตุสุดวิสัยได้

การจ่ายค่าจ้างล่าช้า

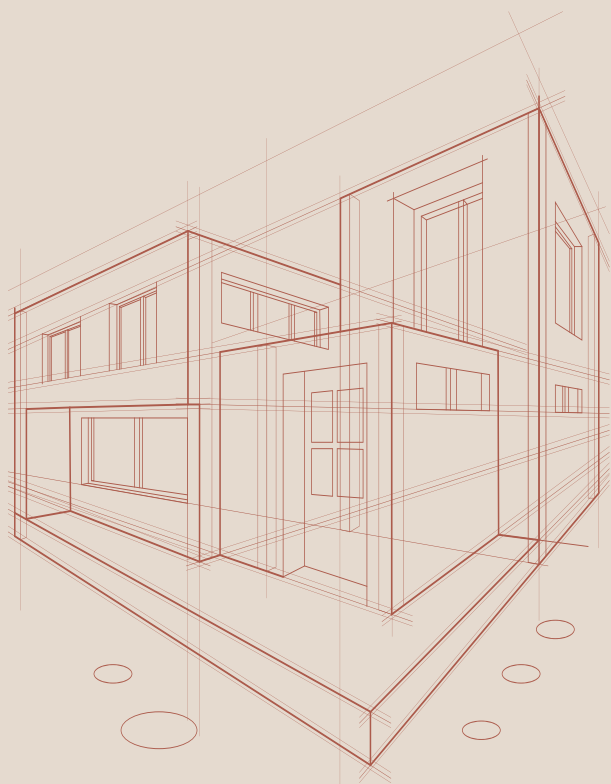
- การจ่ายค่าจ้าง ถือเป็นหน้าที่ของผู้ว่าจ้าง โดยกรณีที่เป็นหนี้เงิน การชำระหนี้ย่อมไม่อาจตกเป็นพ้นวิสัยได้เลย แม้มีเหตุล่าช้ามาจากขั้นตอนนอกเหนือการดำเนินการของผู้ว่าจ้าง

ตัวอย่าง หน่วยงานของรัฐได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ หรือได้รับการจัดสรรงบล่าช้า หรือกรณีแหล่งเงินทุนที่ได้รับเป็นสกุลเงินต่างประเทศและเกิดความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ทำให้ได้รับเงินไม่เพียงพอต่อการชำระค่าจ้าง เป็นต้น ย่อมไม่อาจถือเอาเหตุดังกล่าวมาอ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบได้

.....
การจ่ายค่าจ้างแต่ละงวดล่าช้า
(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 398/2564)
.....

คณะกรรมการตรวจรับการจ้างพิจารณาตรวจรับงาน แล้วจ่าย
เงินงวดตามสัญญาจ้างล่าช้า ทำให้ผู้รับจ้างได้รับความเสียหาย

**คณะกรรมการตรวจการจ้าง จะต้องรับผิดชอบใน
ความเสียหายนั้นหรือไม่ เพียงใด?**

- ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 176 ได้กำหนดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในงานจ้างก่อสร้างมีหน้าที่ โดยปกติให้ตรวจผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบภายใน **3** วันทำการ นับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงาน และให้ทำการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด
- และ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2562 ข้อ 28 ได้กำหนดให้ส่วนราชการดำเนินการขอเบิกเงินจากคลังโดยเร็ว อย่างช้าไม่เกินห้าวันทำการนับจากวันที่ได้ตรวจรับทรัพย์สินหรือตรวจรับงานถูกต้องแล้ว หรือนับจากวันที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานย่อย
- ซึ่งจากระเบียบดังกล่าวไม่ได้กำหนดไว้ว่าคณะกรรมการตรวจรับพัสดุจะต้องตรวจรับงานให้เสร็จสิ้นภายใน 3 วันทำการ แต่เพียงกำหนดให้ต้องทำการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด

ค่าปรับสูงเกินส่วน

- ค่าปรับ คือ อะไร ?
- ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 379

การคิดค่าปรับ

มาตรา 379 ถ้าลูกหนี้สัญญาแก่เจ้าหนี้ว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งเป็นเบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ก็ดี หรือไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควรก็ดี เมื่อลูกหนี้ผิดนัดก็ให้รับเบี้ยปรับ ถ้าการชำระหนี้อันจะพึงทำนั้นได้แก่งวดเว้นการอันใดอันหนึ่ง หากทำการอันนั้นฝ่าฝืนมูลหนี้เมื่อใด ก็ให้รับเบี้ยปรับเมื่อนั้น

มาตรา 380 บัญญัติไว้ว่า ถ้าลูกหนี้ได้สัญญาไว้ว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นแทนการชำระหนี้ก็ได้ แต่ถ้าเจ้าหนี้แสดงต่อลูกหนี้ว่าจะเรียกเอาเบี้ยปรับจะนั้นแล้ว ก็เป็นอันขาดสิทธิเรียกร้องชำระหนี้ต่อไป

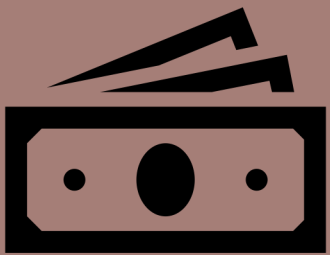
ถ้าเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้ จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นในฐานะเป็นจำนวนน้อยที่สุดแห่งค่าเสียหายก็ได้ การพิสูจน์ค่าเสียหายยิ่งกว่านั้นท่านก็อนุญาตให้พิสูจน์ได้

มาตรา 381 ถ้าลูกหนี้ได้สัญญาไว้ว่าจะให้เบี้ยปรับเมื่อตนไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควร เช่นว่าไม่ชำระหนี้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้เป็นต้น นอกจากเรียกให้ชำระหนี้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาเบี้ยปรับอันจะพึงรับนั้นอีกด้วยก็ได้

ถ้าเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในมูลชำระหนี้ไม่ถูกต้องสมควร ท่านให้บังคับตามบทบัญญัติแห่ง**มาตรา 380** วรรค 2

ถ้าเจ้าหนี้อยอมรับชำระหนี้แล้ว จะเรียกเอาเบี้ยปรับได้
ต่อเมื่อได้บอกสงวนสิทธิไว้เช่นนั้นในเวลารับชำระหนี้

ค่าปรับ

- คือ การที่ลูกหนี้สัญญาแก่เจ้าหนี้ว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งเป็น เบี้ยปรับ เมื่อตนไม่ชำระหนี้ หรือ ไม่ชำระหนี้ให้ถูกต้องสมควร ซึ่งค่าปรับจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องมีการตกลงกันไว้ ล่วงหน้าถึงพฤติการณ์หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดสิทธิการ เรียกเบี้ยปรับในฐานะที่เป็นค่าเสียหายอย่างหนึ่ง (ปปพ. มาตรา 380 วรรคสอง และ 381 วรรคสอง)
- สิทธิในการเรียกค่าปรับในสัญญาจ้างก่อสร้างของทางภาครัฐเกิดขึ้นอย่างไร ?
 - 1.พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
 2. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และ ปปปพ.
 3. ต้องถูกกำหนดไว้ในสัญญาด้วย
- โดยจะต้องพิจารณาทั้งกฎหมายและสัญญาควบคู่กันไป
- มีเฉพาะแต่สิทธิของผู้ว่าจ้างเท่านั้น
- ผู้รับจ้างก็ยังคงมีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากการที่ผู้ว่าจ้างชำระหนี้ไม่ถูกต้องได้ เช่น ดอกเบี้ยผิดนัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

อัตราค่าปรับ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐฯ ข้อ 162 ข้อ 181

➤ ข้อ 162

- งานจ้างที่ต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ให้คิดค่าปรับเป็นรายวัน เป็นจำนวนเงินตายตัว ในอัตราร้อยละ 0.01 – 0.10 ของราคางานจ้างนั้น
- สำหรับงานก่อสร้างสาธารณูปโภค ที่มีผลกระทบต่อการจราจร ให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันในอัตราร้อยละ 0.25 ของราคางานจ้างนั้น แต่อาจจะกำหนดขั้นสูงสุดของการปรับก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

(วรรคสาม) การกำหนดค่าปรับตามวรรคหนึ่งและวรรคสองในอัตราหรือเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ คำนึงถึงราคา กำหนดระยะเวลาของการใช้งาน และลักษณะของพัสดุซึ่งอาจมีผลกระทบต่อการที่คู่สัญญาของหน่วยงานของรัฐจะหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามสัญญา หรือกระทบต่อการจราจร หรือความเสียหายแก่ประโยชน์สาธารณะ แล้วแต่กรณี

การแจ้งเรียกค่าปรับและการสงวนสิทธิ

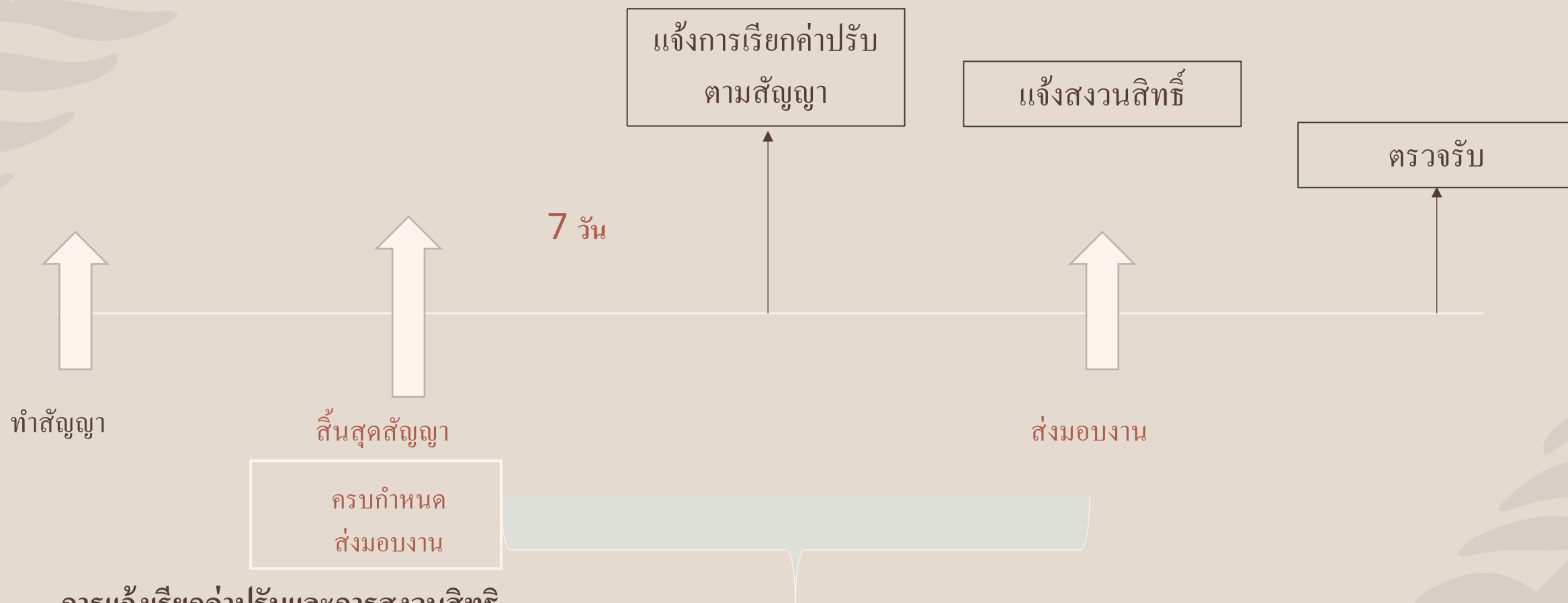
ตาม ปพพ. มาตรา 381 สอดคล้องกับข้อ 181 กรณีที่สัญญาหรือข้อตกลงได้ครบกำหนดส่งมอบแล้วและมีค่าปรับเกิดขึ้น ให้หน่วยงานของรัฐแจ้งการเรียกค่าปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงจากคู่สัญญาภายใน 7 วันทำการนับถัดจากวันครบกำหนดส่งมอบ และเมื่อคู่สัญญาได้ส่งมอบพัสดุ ให้หน่วยงานของรัฐบอกสงวนสิทธิการเรียกค่าปรับในขณะที่รับมอบพัสดุนั้นด้วย

อัตราค่าปรับ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐฯ ข้อ 162 ข้อ 181 (2)

➤ ตัวอย่าง คำชี้ขาดของคณะกรรมการ เห็นว่า

สัญญาพิพาทได้กำหนดเรื่องเบี้ยปรับไว้ในข้อ 15 เพียงว่า หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาและผู้ว่าจ้างยังไม่ได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นอัตราร้อยละ 0.1 (0.1%) โดยไม่ได้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันก็ตาม แต่เมื่อคำนึงถึงความประสงค์ในทางสุจริต โดยพิจารณาถึงปกติประเพณีของสัญญาของทางราชการแล้ว คู่สัญญาย่อมมีเจตนาที่จะผูกพันกันตามสัญญาที่จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ซึ่งในข้อ 162 ของระเบียบดังกล่าวกำหนดค่าปรับไว้เป็นรายวันว่า "...การจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันเป็นจำนวนเงินตายตัวในอัตราร้อยละ 0.01-0.10 ของราคางานจ้างนั้น แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ 100 บาท..." ดังนี้ คู่สัญญาจึงมุ่งที่จะผูกพันกันกำหนดในเรื่องเบี้ยปรับตามข้อ 15 แห่งสัญญาพิพาทในอัตราร้อยละ 2,817.74 บาท

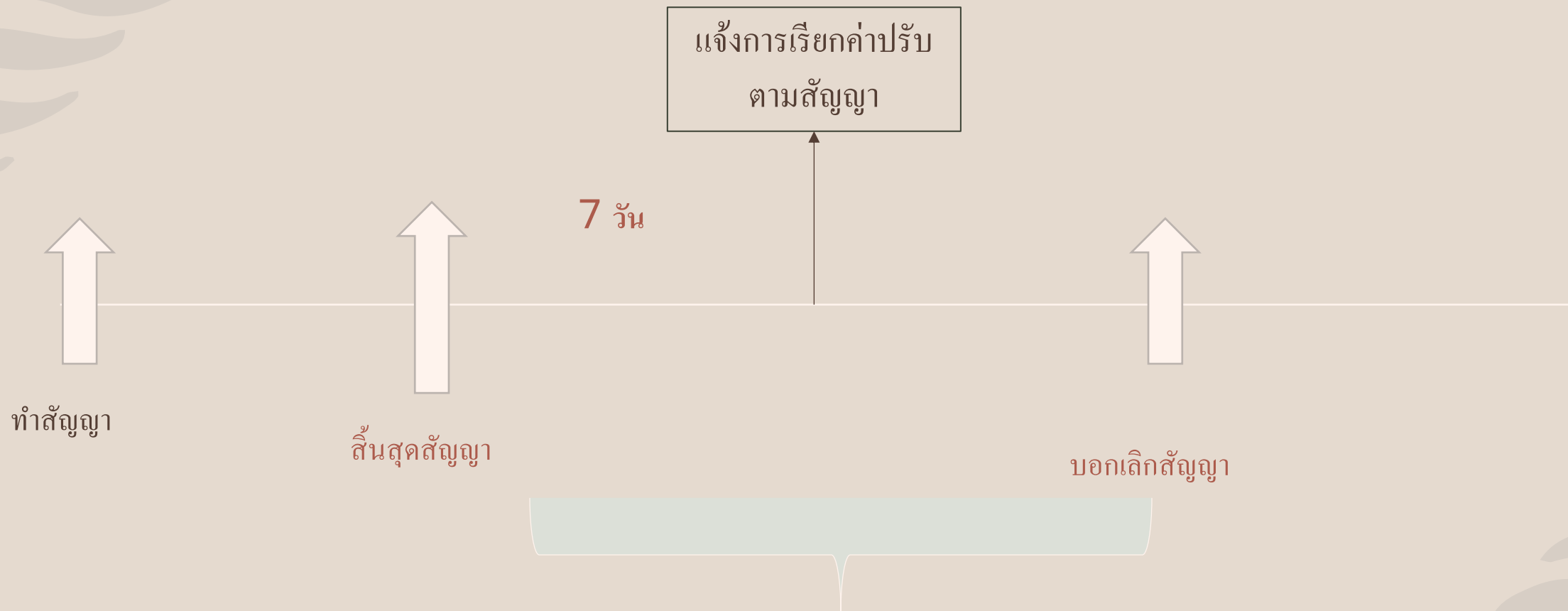
การแจ้งเรียกค่าปรับและการสงวนสิทธิ

การแจ้งเรียกค่าปรับและการสงวนสิทธิ

ตาม ปพพ. มาตรา 381 สอดคล้องกับข้อ 181 กรณีที่สัญญาหรือข้อตกลงได้ครบกำหนดส่งมอบแล้ว และมีค่าปรับเกิดขึ้นให้หน่วยงานของรัฐแจ้งการเรียกค่าปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงจากคู่สัญญาภายใน 7 วันทำการนับถัดจากวันครบกำหนดส่งมอบ และเมื่อคู่สัญญาได้ส่งมอบพัสดุ ให้หน่วยงานของรัฐ**บอกสงวนสิทธิ**การเรียกค่าปรับในขณะที่รับมอบพัสดุนั้นด้วย

การแจ้งเรียกค่าปรับและการสงวนสิทธิ์ (2)

การลดหรือลดค่าปรับ การขยายสัญญา

- **หลักเกณฑ์ :** ตามมาตรา 102 ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้มีอำนาจ ที่จะพิจารณาได้ตามจ านวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริงดังนี้
 - (1) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ
 - (2) เหตุสุดวิสัย
 - (3) เหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย
 - (4) เหตุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- **ให้ระบุไว้ในสัญญา :** กำหนดให้คู่สัญญาต้องแจ้งเหตุดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐทราบภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่ เหตุนั้นได้สิ้นสุดลง หรือตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากมิได้แจ้งภายในเวลาที่กำหนด คู่สัญญาจะยกมากล่าวอ้าง เพื่อขอลด หรือลดค่าปรับ หรือขอขยายเวลาในภายหลังมิได้ เว้นแต่กรณีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของ หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหลักฐานชัดเจนหรือหน่วยงานของรัฐทราบคืออยู่แล้วตั้งแต่ต้น

การงดหรือลดค่าปรับ การขยายสัญญา (2)

การขยายระยะเวลาจะใช้ในกรณีที่สัญญายังไม่ครบกำหนดและ
ยังไม่มีค่าปรับเกิดขึ้นเท่านั้น

ข้อสังเกต ส่วนการงดหรือลดค่าปรับจะใช้ในกรณีที่สัญญาครบ
กำหนดและมีค่าปรับเกิดขึ้นแล้ว (ตามหนังสือคณะกรรมการวินิจฉัย
ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ด่วนที่สุด ที่ กค
(กวจ) 0405.2/ว 52)

การงดหรือลดค่าปรับ การขยายสัญญา (3)

- ระเบียบกระทรวงการคลังฯ ข้อ **182** มีข้อความสอดคล้องว่า : กำหนดให้หน่วยงานของรัฐระบุเหตุตามมาตรา 102 ไว้ในสัญญา และคู่สัญญาต้องแจ้งเหตุดังกล่าว ให้หน่วยงานของรัฐทราบภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลง หรือตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากมิได้แจ้งภายในเวลาที่กำหนด คู่สัญญาจะยกมากล่าวอ้างเพื่อของด หรือลดค่าปรับ หรือขอขยายเวลาในภายหลังมิได้ เว้นแต่กรณีเหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหลักฐานชัดเจนหรือหน่วยงานของรัฐทราบอยู่แล้วตั้งแต่ต้น

ตัวอย่าง เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ เช่น ความบกพร่องของแบบรูปและรายการ, กรณีการส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างให้ผู้รับจ้างไม่ได้, หน่วยงานของรัฐสั่งให้ผู้รับจ้างหยุดงานโดยที่ไม่ได้เป็นความผิดของผู้รับจ้าง, การจ่ายค่าจ้างแก่ผู้รับจ้างล่าช้า (อ.467/2554), เหตุสุดวิสัย เป็นต้น

การลดหรือลดค่าปรับ การขยายสัญญา (4)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.305/2563

ระหว่างสัญญามีปัญหาอุปสรรคเกิดจากความบกพร่องของหน่วยงานผู้ว่าจ้างที่ไม่มีความพร้อมในการเตรียมพื้นที่ที่จะก่อสร้าง ทำให้ไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างได้ ทั้งที่ผู้รับจ้างพยายามเร่งรัดทำงานและแก้ไข ปัญหาเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณก่อสร้าง อีกทั้งหลังสิ้นสุดกำหนดเวลาก่อสร้าง ผู้ว่าจ้างยังมีการแก้ไขแบบแปลนก่อสร้างเพิ่มเติมอีก ถือได้ว่า ผู้ว่าจ้างมีส่วนบกพร่องในการทำให้งานก่อสร้างล่าช้า จึงควรลดค่าปรับลงเหลือร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา เมื่อผู้ว่าจ้างใช้สิทธิหักค่าปรับจากวงเงินค่าจ้างไว้แล้ว จึงต้องคืนเงินค่าปรับที่หักไว้เกินให้แก่ผู้รับจ้าง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.69/2563

เมื่อผู้รับจ้างมีสิทธิได้รับการขยายระยะเวลาก่อสร้างตามมติคณะรัฐมนตรีเรื่องการให้ความช่วยเหลือ ปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการก่อสร้างอันเนื่องจากเหตุอุทกภัยและได้ส่งมอบงานภายในกำหนดเวลาที่ได้รับการขยาย ถือไม่ได้ว่าส่งมอบงานล่าช้า ผู้ว่าจ้างไม่มีสิทธิปรับตามสัญญา ต้องคืนเงินค่าจ้างที่หักเป็นค่าปรับโดยไม่มีสิทธิพร้อมดอกเบี้ยผิคนับนับแต่วันถัดจากวันที่ได้จ่ายค่าจ้างงวดสุดท้าย

การงดหรือลดค่าปรับ การขยายสัญญา (5)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.14/2564

หน่วยงานผู้ว่าจ้างย่อมคาดการณ์ได้ว่าผู้รับจ้างไม่สามารถดำเนินงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้แต่กลับปล่อยเวลาล่วงเลยไปถึง 243 วัน นับแต่วันสิ้นสุดสัญญา จึงแจ้งบอกเลิกสัญญาจ้าง ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงจนไม่เป็นธรรมต่อเอกชนคู่สัญญาของฝ่ายปกครอง แม้ผู้รับจ้างจะได้มีหนังสือแจ้งยืนยันการเสียค่าปรับโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ก็ตามค่าปรับดังกล่าวจึงสูงเกินส่วน เห็นควรลดลงเหลือร้อยละยี่สิบของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.1111/2563

ลักษณะของงานตามสัญญาจ้างเป็นการก่อสร้างสถานีขนส่งผู้โดยสาร การจ้างเหมารวมที่ถือเอาผลสำเร็จของงานเป็นหลัก การกำหนดงานออกเป็นงวด ๆ เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการบริหารสัญญาและการเบิกจ่ายเงินค่าจ้างเท่านั้น แม้ผู้รับจ้างจะทำงานไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละงวดงาน แต่เมื่อยังไม่ครบกำหนดสิ้นสุดระยะเวลาตามสัญญาจ้าง ผู้ว่าจ้างจึงยังไม่อาจใช้สิทธิปรับตามสัญญา

เหตุที่สามารถปรับลดค่าปรับ?

- ค่าปรับตามสัญญา ถือว่าเป็น เบี้ยปรับ ตาม ปพพ. ซึ่งศาลมีอำนาจลดเบี้ยปรับได้ตามที่เห็นสมควร
- ผู้เรียกเบี้ยปรับจึงมีภาระการพิสูจน์ถึงจำนวนค่าเสียหายให้สัมพันธ์กับการเรียกเบี้ยปรับ โดยพิเคราะห์ถึงความได้เสียของเจ้าหนี้ทุก อย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงความเสียหายในเชิงทรัพย์สินเท่านั้น
- เบี้ยปรับ จึงเป็นค่าเสียหายที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อเยียวยาความเสียหาย ไม่ใช่เพื่อการลงโทษ (liquidated damages for such default and not as penalty) แต่หากกำหนดเอาไว้สูงเกินส่วนจนเข้าลักษณะเป็นการลงโทษ ศาลจึงมีอำนาจลดลงได้
- การเรียกเบี้ยปรับยังถูกกำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการคลังฯ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐฯ ข้อ 162 ข้อ 181 อีกด้วย

แจ้งสงวนสิทธิเรียกเบี้ยปรับอย่างช้าที่สุดเมื่อลูกหนี้ชำระหนี้ตามสัญญาถูกต้องครบถ้วนทั้งหมด

อ.708/2557 เมื่อพ้นกำหนดวันที่ 25 ธันวาคม 2546 แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) มิได้บอกเลิกสัญญา แต่ยังคงดำเนินการตรวจการจ้าง และพิจารณาคำขอเปลี่ยนแปลงรายการวัสดุอุปกรณ์ที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอมาตลอด จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) ขยายเวลาการทำงานให้ผู้ฟ้องคดี (ผู้รับจ้าง) โดยปริยาย ซึ่งกำหนดเวลาของงานตามสัญญายังคงมีอยู่เช่นเดิม

และยังปรากฏว่าระหว่างที่ผู้ฟ้องคดี (ผู้รับจ้าง) ทำงานตามสัญญาอยู่นั้น ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) ได้มีหนังสือลงวันที่ 21 มกราคม 2547 เร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานและสงวนสิทธิตามเงื่อนไขสัญญา ข้อ 16 โดยปรับวันละ 9,750 บาท จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) ได้สงวนสิทธิเรียกเบี้ยปรับตามสัญญา ประกอบกับตามมาตรา 381 วรรคสาม ปพพ. แล้ว ซึ่งการบอกสงวนสิทธิเรียกเบี้ยปรับเช่นนี้หาจำเป็นต้องบอกสงวนสิทธิในเวลาชำระหนี้เท่านั้นไม่ เพียงแต่อย่างช้าที่สุดต้องบอกสงวนสิทธิเรียกเบี้ยปรับเมื่อลูกหนี้ชำระหนี้ตามสัญญาถูกต้องครบถ้วนทั้งหมดแล้ว

- เมื่อผู้ฟ้องคดี (ผู้รับจ้าง) ได้ส่งมอบงานทั้งสามงวด และผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) ได้ตรวจรับงาน ผู้ถูกฟ้องคดี (ผู้ว่าจ้าง) จึงหาจำเป็นต้องบอกสงวนสิทธิเรียกเบี้ยปรับในวันตรวจรับงานนั้นอีกไม่ (ไม่ต้องบอกสงวนสิทธิแล้ว)

ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานทั้งสามงวดซึ่งพ้นกำหนดวันแล้วเสร็จตามสัญญาไป 44 วัน ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องชำระค่าปรับทั้งสิ้น 429.000 บาท ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี

ค่าปรับสูงเกินส่วน (2)

- อำนาจในการลดค่าปรับ มาตรา 383 ซึ่งอำนาจของศาลดังกล่าวยังสามารถนำมาใช้กับอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจกึ่งตุลาการ (Quasi-Judicial) ด้วย คุณพินิจในการลดค่าปรับนี้ถือเป็นอำนาจของศาล และอนุญาโตตุลาการ ซึ่งทางกฎหมายถือเป็นปัญหาข้อเท็จจริง การอุทธรณ์จึงอยู่ในเงื่อนไต่สวนของจำนวนทุนทรัพย์ตามคำพิพากษา มาตรา 229 ส่วนการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ ศาลยุติธรรม และศาลปกครองต่างมีแนวทางสอดคล้องกัน คือ ศาลจะไม่ก้าวล่วงดุลพินิจลดค่าปรับของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเป็นการเคารพความศักดิ์สิทธิ์ของคำชี้ขาด

ค่าปรับสูงเกินส่วน (3)

“หน่วยงานของรัฐ ปรับได้ไม่เกิน 10%” ?

ค่าปรับสูงเกินส่วน (4)

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ข้อ 183

ข้อ ๑๘๓ นอกจากการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงตามมาตรา ๑๐๓ หากปรากฏว่าคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้ยินยอมเสียค่าปรับให้แก่หน่วยงานของรัฐ โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น

ค่าปรับสูงเกินส่วน (5)

- ในส่วนของค่าปรับร้อยละ 10 มีที่มาจากแนวคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ที่วินิจฉัยว่า หน่วยงานของรัฐต้องบอกเลิกสัญญาเมื่อค่าปรับเกินร้อยละ 10 ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ข้อ 183 การที่ศาลพิพากษาให้ค่าปรับไม่เกินร้อยละ 10 จึงไม่ใช่เรื่องที่กฎหมายหรือระเบียบที่กำหนดห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐปรับเกินร้อยละ 10 แต่เป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจปรับลดค่าปรับของศาลปกครอง จึงไม่อาจถือได้ว่าค่าปรับร้อยละ 10 เป็นบรรทัดฐานที่สามารถใช้ได้ทั่วไป ซึ่งในบางเรื่อง บางกรณี ศาลก็ได้กำหนดให้ค่าปรับถึงร้อยละ 20-30 ทั้งนี้ ต้องรับฟังประกอบพฤติการณ์อื่นเป็นรายกรณีด้วย

ค่าปรับสูงเกินส่วน (6)

- พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 103 ประกอบระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 ข้อ 183 เป็นระเบียบอันเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของส่วนราชการเพื่อผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญา มิใช่ข้อจำกัดมิให้ส่วนราชการเรียกค่าปรับเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุ หรือค่าจ้าง
- คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.2060/2559
ระเบียบดังกล่าวไม่ได้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน คู่สัญญาจึงอาจทำข้อตกลงให้แตกต่างไปจากระเบียบดังกล่าวได้

เลิกสัญญาไม่ชอบ / ฟ้องเรียกค่างาน

- การบอกเลิกสัญญา ตามมาตรา 103 แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

มาตรา ๑๐๓ ในกรณีที่มีเหตุบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงต่อไปนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้มีอำนาจที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงกับคู่สัญญา

(๑) เหตุตามที่กฎหมายกำหนด

(๒) เหตุอันเชื่อได้ว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานหรือทำงานให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๓) เหตุอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือในสัญญาหรือข้อตกลง

(๔) เหตุอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

การตกลงกับคู่สัญญาที่จะบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาได้เฉพาะในกรณีที่ เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐโดยตรงหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือเพื่อแก้ไขข้อเสียเปรียบของ หน่วยงานของรัฐในการที่จะปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้นต่อไป

หน้า ๔๕

เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๒๔ ก

ราชกิจจานุเบกษา

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้เป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง หรือการบอกเลิกสัญญา หรือข้อตกลงนั้นเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้เรียกค่าปรับ แล้วแต่กรณี หากคู่สัญญาเห็นว่า หน่วยงานของรัฐ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่าย คู่สัญญาจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดเชยค่าใช้จ่ายก็ได้ ในกรณีนี้ หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาเป็นเช่นใดแล้ว หากคู่สัญญายังไม่พอใจในผลการพิจารณา ก็ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกให้ชดเชยค่าใช้จ่ายตามสัญญาต่อไป ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพิจารณาคำขอของหน่วยงานของรัฐ ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดให้หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาค่าเสียหายและ การกำหนดวงเงินค่าเสียหายที่ต้องรายงานต่อกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การบอกเลิก สัญญา

คำพิพากษาศาลปกครอง
สูงสุดที่ อ.676/2554

➤ หลัก: การสิ้นสุดของสัญญา

สัญญาทางปกครองอาจสิ้นสุดลงได้ด้วยเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งใน 2 ประการ

(1) สิ้นสุดลงตามปกติ เมื่อคู่สัญญาบรรลุวัตถุประสงค์ของสัญญา

(2) การเลิกสัญญา ซึ่งการเลิกสัญญาทางปกครองอาจเกิดขึ้นได้ใน 4 กรณี ดังนี้

(1) การเลิกสัญญาโดยความยินยอมของคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

(2) การเลิกสัญญาเมื่อสัญญาเลิกกัน โดยปริยาย เช่น มีเหตุสุดวิสัยทำให้วัตถุประสงค์ของสัญญาหมดไป

(3) การเลิกสัญญาเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เลิกสัญญา และ

(4) การเลิกสัญญาโดยคู่สัญญาฝ่ายปกครองเลิกสัญญาฝ่ายเดียว

การบอกเลิก สัญญา

(2)

คำพิพากษาศาลปกครอง
สูงสุดที่ อ.292/2552 และ
อ.314/2554

➤ (คำพิพากษาที่ อ.869/2560) การใช้สิทธิบอกเลิกสัญญา
เป็นดุลพินิจของคู่สัญญาฝ่ายราชการที่จะพิจารณาดำเนินการเพื่อให้
เกิดดุลยภาพระหว่างประโยชน์ของทางราชการในการจัดทำบริการ
สาธารณะให้บรรลุผลกับความเสียหายของคู่สัญญาฝ่ายเอกชนที่
ต้องแบกรับภาระจากเงินค่าปรับ เว้นแต่คู่สัญญาจะได้นยินยอมเสีย
ค่าปรับให้แก่ทางราชการโดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น

ข้อสังเกต สัญญาทางปกครองมีเอกสิทธิ์ของคู่สัญญา
ฝ่ายปกครอง แม้สัญญาจะมีได้กำหนดไว้ก็ตาม (อ.292/2552
และ อ.314/2554)

การเลิกสัญญา

คำพิพากษาศาลปกครอง

สูงสุดที่ อ.993/2561

คำวินิจฉัยสำนักงาน

อัยการสูงสุดที่

ห.165/2560

คำถาม เมื่อหน่วยงานของรัฐทำหนังสือบอกเลิกสัญญาและได้แสดงเจตนาแก่เอกชนแล้ว รัฐสามารถขอยกเลิกสัญญาได้หรือไม่?

การบอกเลิกสัญญาเป็นการใช้สิทธิตามสัญญาของหน่วยงานของรัฐ เมื่อแสดงเจตนาแก่เอกชนคู่สัญญาโดยทำเป็นหนังสือบอกเลิกสัญญาแล้ว ไม่อาจถอนการแสดงเจตนาได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 386 วรรคหนึ่ง แต่ละฝ่ายจำเป็นต้องให้อีกฝ่ายได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม หากเสียหายก็มีสิทธิเรียกค่าเสียหายจากการบอกเลิกสัญญาได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 391 เอกชนคู่สัญญาไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนการบอกเลิกสัญญาตามมาตรา 42 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ข้อสังเกต การเลิกสัญญาทางปกครองไม่ตกอยู่ภายใต้บังคับ ปพพ. มาตรา 389 ที่กำหนดให้ ถ้าการชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนกลายเป็นพ้นวิสัยเพราะเหตุใดอย่างหนึ่งอันจะโทษลูกหนี้ได้ เจ้าหนี้จะเลิกสัญญานั้นเสียก็ได้

คำถาม: ฝ่ายเอกชนบอกเลิกสัญญาได้หรือไม่ ?

การชำระหนี้ทั้งหมดหรือ
แต่บางส่วนกลายเป็นพันธ
วิสัย ฝ่ายเอกชนบอกเลิก
สัญญา กับหน่วยงานของ
รัฐ ?

คำพิพากษาศาลปกครอง
สูงสุดที่ อ.314/2554

- ผู้ฟ้องคดี (ผู้รับจ้าง) ได้รับจ้างผู้ถูกฟ้องคดีขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลและติดตั้งเครื่องสูบน้ำ
ซัมเมอร์ซีบีแอล โดยผู้ฟ้องคดีได้เริ่มทำงานขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลที่รับจ้างตามสัญญาจนถึง
ความลึกมีชั้นให้น้ำจืดและมีปริมาณน้ำเพียงพอ
ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดี (อบต.) ก็ได้ตกลงรับงานดังกล่าวแล้ว แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้เสนอขอ
เปลี่ยนแปลงแก้ไขรูปแบบบ่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยินยอมโดยเห็นว่าไม่เป็นไปตามสัญญา ผู้ฟ้องคดี
จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อสัญญาต่อไป
ต่อมา ผู้ฟ้องคดี (ผู้รับจ้าง) มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจาก
ทส. จังหวัด ให้ย้ายเครื่องขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลออกจากพื้นที่ เนื่องจากไม่ได้ทำการยื่นขอ
อนุญาตขุดเจาะจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืน พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ.
2520 และมีหนังสือแจ้งเพิ่มเติมว่า ผู้ฟ้องคดีจะขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลก็ต่อเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้
ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลอย่างถูกต้อง และขอให้ขยายระยะเวลา 45 วัน และขอ
เปลี่ยนแปลงรูปแบบบ่อ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามสัญญา
ต่อมา ผู้ฟ้องคดี (ผู้รับจ้าง) ได้มีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญาโดยอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดี
ไม่สามารถแสดงใบอนุญาตให้ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลตามสัญญาจ้าง และให้ชดใช้
ค่าแรงงานและค่าดำเนินการ รวมทั้งคืนหนังสือค้ำประกัน (ต่อ)

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า...

- เห็นว่าเมื่อสัญญาจ้างไม่มีข้อกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญา และการบอกเลิกสัญญาของฝ่ายผู้รับจ้างไม่อาจอ้างบทบัญญัติมาตรา 389 ปพพ. ได้ **เนื่องจากหลักกฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองกำหนดให้ฝ่ายปกครองมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ฝ่ายเดียว** ดังนั้น การกล่าวอ้างเหตุที่จะไม่ดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลตามสัญญาจ้าง เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถแสดงใบอนุญาตให้ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลตามสัญญาจ้าง จึงไม่ชอบด้วยข้อกำหนดในสัญญาและหลักกฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง
- เมื่อผู้ฟ้องคดี ผู้รับจ้าง **ประกอบกิจการเกี่ยวกับการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลมานาน** ย่อมมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเป็นอย่างดี หากจะกล่าวอ้างเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าจ้าง ยังไม่ได้รับใบอนุญาตให้ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อไม่ต้องปฏิบัติตามสัญญา **ย่อมที่จะต้องกล่าวอ้างเสียตั้งแต่ก่อนเข้าทำสัญญาหรือปฏิเสธที่จะเข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีเสียตั้งแต่ต้น** การกล่าวอ้างว่าสัญญาที่พิพาทเป็นโมฆะ เนื่องจากเห็นว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ก็ไม่อาจกล่าวอ้างได้ เนื่องจากเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องโดยการยื่นขอรับใบอนุญาตจากผู้มีอำนาจได้ จึงไม่ถือเป็นเหตุที่จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาและบอกเลิกสัญญาของผู้ฟ้องคดีได้
- และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีฟ้องแย้งเรียกค่าเสียหายจากผู้ฟ้องคดีไม่อาจถือได้ว่าเป็นการบอกเลิกสัญญา เพราะการบอกเลิกต้องเป็นการแสดงเจตนาโดยชัดแจ้งต่อคู่สัญญาโดยตรง การฟ้องแย้งดังกล่าวการจึงเป็นการใช้สิทธิทางศาลในการโต้แย้งคู่สัญญา เมื่อผู้ฟ้องคดีบอกเลิกสัญญาดังกล่าวแก่ผู้ถูกฟ้องคดีสิทธิตามกฎหมายและข้อกำหนดสัญญาข้อกล่าวอ้างต่างๆ ไม่อาจกล่าวอ้างเพื่อเป็นเหตุบอกเลิกสัญญา จึงพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดีและยกฟ้องแย้งของผู้ถูกฟ้องคดี

ฝ่ายเอกชน ทำอะไรได้บ้าง ?

- ฝ่ายเอกชนมีสิทธินำข้อพิพาทดังกล่าวขึ้นสู่ศาลเพื่อขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้เลิกสัญญาได้ เช่น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.1500/2558 กรณีเอกชนผู้รับจ้างไม่สามารถก่อสร้างงานตามสัญญาและล่วงเลยเวลาไปอีก 8 เดือน อันเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานราชการผู้ว่าจ้างที่ไม่มีความพร้อมที่จะให้มีการปฏิบัติตามสัญญา โดยปัญหาพื้นที่ก่อสร้างไม่สามารถขุดเจาะเสาเข็มให้ได้ความลึกและรับน้ำหนักตามแบบแปลนในสัญญาได้ และผู้ว่าจ้างยอมรับว่ารูปแบบรายการในสัญญาบางรายการมีปัญหา ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ว่าจ้างที่จะต้องใช้อำนาจที่กำหนดไว้ในสัญญาสั่งแก้ไขแบบรูปและรายการให้ถูกต้องภายในระยะเวลาอันสมควร แต่ผู้ว่าจ้างก็ไม่ได้ดำเนินการจนครบกำหนดเวลาตามสัญญา ดังนั้น การที่ผู้ว่าจ้างมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับจ้างเข้าดำเนินการก่อสร้างในสถานที่เดิม ทั้งที่ยังไม่แก้ปัญหาก็ไม่ชอบด้วยสัญญาและระเบียบกฎหมาย ถือไม่ได้ว่าผู้รับจ้างเป็นฝ่ายผิดสัญญา

เมื่อผู้รับจ้างไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาได้ด้วยเหตุสภาพพื้นที่ก่อสร้าง ซึ่งไม่ใช่ความผิดของ ผู้รับจ้างแล้ว หน่วยงานราชการผู้ว่าจ้างจึงต้องคืนหนังสือค้ำประกันและค่าเสียหายจากการไม่ชำระหนี้ตามมาตรา 213 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นค่าเสียหายในการจัดการตามสัญญา (อันเป็นผลให้สัญญาระหว่างผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้าง ไม่มีผลบังคับอีกต่อไป เสมือนหนึ่งเป็นการเลิกสัญญานั้นเอง)

ฝ่ายเอกชน ทำอะไรได้บ้าง ?

พ.ร.บ. การจัดซื้อจัดจ้าง
และการบริหารพัสดุ
ภาครัฐ พ.ศ. 2560

- มาตรา 101 ในกรณีที่เหตุดอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงต่อไปนี้ให้อยู่ในดุลนิจของผู้มีอำนาจที่จะ
บอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงกับคู่สัญญา
 - (1) เหตุตามที่กฎหมายกำหนด
 - (2) เหตุอันเชื่อได้ว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างไม่สามารถส่งมอบงานหรือทำงานให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด
 - (3) เหตุอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือในสัญญาหรือข้อตกลง
 - (4) เหตุอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด(วรรคสาม) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้เป็นฝ่ายบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงหรือการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงนั้นเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐมิได้เรียกค่าปรับแล้วแต่กรณี หากคู่สัญญาเห็นว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบ ค่าเสียหาย คู่สัญญาจะยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐให้พิจารณาชดใช้ค่าเสียหายก็ได้ ในการนี้หน่วยงานของรัฐต้องออกใบรับคำขอให้ไว้เป็นหลักฐานและพิจารณาคำขอนั้นโดยไม่ชักช้า เมื่อหน่วยงานของรัฐมีหนังสือผลการพิจารณาเป็นเช่นใด หากคู่สัญญายังไม่พอใจในผลการพิจารณา ก็ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกให้ชดใช้ค่าเสียหายตามสัญญาต่อไป...

ผลของการบอกเลิกสัญญา

มาตรา 391 เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาแล้วคู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมแต่ทั้งนี้ จะให้เป็นทีที่เสื่อมเสียแก่สิทธิของบุคคลภายนอกหาได้ไม่

(วรรค 2) ส่วนเงินอันจะต้องใช้คืนในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น ท่านให้บวกดอกเบี้ยเข้าด้วยคิดตั้งแต่เวลาที่ได้รับไว้

(วรรค 3) ส่วนที่เป็นการทำงานอันได้กระทำให้และเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สินนั้นการที่จะชดใช้คืน ท่านให้ทำได้ด้วยใช้เงินตามควรค่าแห่งการ นั้นๆหรือถ้าในสัญญามีกำหนดว่าให้ใช้เงินตอบแทนก็ให้ใช้ตามนั้น

(วรรค 4) การใช้สิทธิเลิกสัญญานั้นหากระทบกระทั่งถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายไม่

- คำสั่งที่ 60/2548 (ป) คู่สัญญาแต่ละฝ่ายกลับสู่ฐานะที่เป็นอยู่เดิมก่อนที่ทั้งสองฝ่ายจะตกลงทำสัญญา
- ไม่กระทบสิทธิเรียกค่าเสียหายของคู่สัญญาแต่ละฝ่าย
- คู่สัญญาไม่มีสิทธิตามสัญญาที่จะเรียกเบี้ยปรับตามสัญญาได้อีก (เพราะสัญญาสิ้นสุดไปแล้ว)
- กรณีถือได้ว่าประสงค์เรียกร้องเอาเบี้ยปรับในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งแห่งค่าเสียหายที่มีสิทธิตามมาตรา 391 วรรคสี่ ประกอบมาตรา 380 วรรคสอง

ค่าการงาน

- เมื่อมีการเลิกสัญญา ผลของการเลิกสัญญาย่อมทำให้คู่สัญญากลับคืนสู่ฐานะเดิม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 391 หากกลับคืนสู่ฐานะเดิมไม่ได้ ต้องมีการชดเชยค่าการงานให้แก่ผู้รับจ้าง
- ค่าการงาน คืออะไร ?
 - ขอให้ศึกษาคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7618/2552

ค่าการงาน (2)

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ **7618/2552**

เมื่อสัญญาเลิกกันแล้ว กฎหมายบังคับให้ผู้สัญญาต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งกลับคืนสู่ฐานะเดิม การกำหนดค่าของงานที่จะต้องชดใช้แก่กัน มิใช่เป็นค่าตอบแทนหรือค่าเสียหาย แต่เป็นหนทางหนึ่งที่จะสามารถทำให้ผู้สัญญากลับคืนสู่ฐานะเดิมได้ ส่วนค่าของงานที่จะต้องชดใช้แก่กันนั้น ก็ต้องพิจารณาจากมูลค่างานที่โจทก์ทำให้แก่จำเลยตามความจริง จะยึดเอาค่าจ้างที่จะต้องชำระตามงวดที่กำหนดไว้ในสัญญาที่เลิกกันแล้วมาเป็นหลักเกณฑ์อีกไม่ได้ เพราะค่าจ้างที่กำหนดให้ชำระแก่กันตามสัญญานั้นอาจมีการกำหนดสิ่งที่มีใช้ค่าของงานลงไปด้วย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 391 วรรคสี่ บัญญัติว่า การใช้สิทธิเลิกสัญญานั้นหากระทบกระทั่งถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายไม่ และในสัญญาจ้าง ข้อ 20 กำหนดให้จำเลยสามารถเรียกค่าปรับในกรณีที่โจทก์ส่งมอบงานล่าช้าในอัตราวันละ 31,880 บาท แม้จำเลยจะบอกเลิกสัญญากับโจทก์แล้วก็ตาม ดังนั้นโจทก์จึงต้องเสียค่าปรับกรณีส่งมอบงานล่าช้าแก่จำเลย และต้องนำมาหักจากค่าของงานที่จำเลยต้องชำระแก่โจทก์ แต่การที่โจทก์จำเลยตกลงกันว่า จะใช้เงินจำนวนหนึ่ง เมื่อไม่ชำระหนี้หรือชำระหนี้ไม่ถูกต้องสมควรก็ดี ถือเป็นเบี้ยปรับ หากสูงเกินส่วน ศาลมีอำนาจจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรตามมาตรา 383

ค่าการงาน (3)

- ดังนั้น ค่าการงานในสัญญาก่อสร้าง จึงหมายถึง ค่าแรงงานและค่าวัสดุเท่านั้น โดยต้องไม่รวมถึงค่าดำเนินการ ค่าภาษี และกำไร (Factor F)

การคิดค่าการงาน (2)

(คำพิพากษาที่ อ.122/2564) เมื่อผู้รับจ้างดำเนินการก่อสร้างตามสัญญา และหน่วยงานผู้ว่าจ้างได้ประโยชน์จากงานที่ผู้รับจ้างได้ดำเนินการบางส่วน แม้ว่าจะงานในส่วนดังกล่าวผู้รับจ้างจะทำไม้แล้วเสร็จก็ตาม ผู้ว่าจ้างก็ต้องชำระค่าแห่งการงานในส่วนดังกล่าวให้แก่ผู้รับจ้าง โดยจำนวนค่าแห่งการงานที่ผู้รับจ้างได้รับต้องเป็นค่าแห่งการงานที่คำนวณได้จากงานที่ได้กระทำลงไปนั้น โดยไม่อาจให้รวมไปถึงค่ากำไรที่ผู้รับจ้างคาดหมายว่าจะได้รับ

(คำพิพากษาที่ อ.616/2561) สัญญาจ้างเหมาปรับปรุงสนามกีฬา มิได้กำหนดให้ส่งมอบงานเป็นงวดๆ จึงมุ่งที่ผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกันเป็นสำคัญ เมื่อผู้รับจ้างส่งมอบงานไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาจ้างและไม่ได้มาตรฐาน ผู้ว่าจ้างไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการงานได้ และ ได้แจ้งบอกเลิกสัญญาผู้ว่าจ้างไม่จำเป็นต้องชำระค่างานและไม่จำเป็นต้องคืนหนังสือค้ำประกัน

การคิดค่าการงาน (3)

พิจารณาตามข้อสัญญา (แบบสัญญาจ้างก่อสร้าง) ข้อ 18 ต้องพิจารณาควบคู่ไป กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 391 และ พระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.2560 มาตรา 103 วรรคหนึ่ง (2) หรือ (4) ด้วย

(ก) ผลตามสัญญา ข้อ 18 (สิทธิของผู้ว่าจ้างภายหลังบอกเลิกสัญญา)

1. รับผิดชอบการปฏิบัติตามสัญญาทั้งหมดหรือบางส่วนตามแต่จะ เห็นสมควร
2. ผู้รับจ้างจะต้องรับผิดชอบในค่าเสียหาย ซึ่งเป็นจำนวนเกินกว่า หลักประกันการปฏิบัติงาน และค่าเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในการ ทำงานนั้นต่อให้แล้วเสร็จตามสัญญา
3. เรียกค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานเพิ่ม (ถ้ามี) ซึ่งผู้ว่าจ้างจะหักเอาจาก เงินประกันผลงาน หรือจำนวนเงินใด ๆ ที่จะให้แก่ผู้รับจ้างก็ได้ (คำวินิจฉัยสำนักงานอัยการ สูงสุดที่ พ.112/2553)

การคิดค่าการงาน (4)

(ข) ผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ศาลปกครองวินิจฉัยมาตลอดว่าการเลิกสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์สามารถนำมาใช้กับสัญญาทางปกครอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6314/2550

เมื่อโจทก์ (ผู้รับจ้าง) ทำงานงวดที่สองชำระครบพร้อมไม่ถูกต้องตามสัญญาจ้าง และจำเลย (ผู้ว่าจ้าง) ได้ให้โจทก์แก้ไขให้เรียบร้อยก่อนแต่โจทก์เพิกเฉยไม่ยอมแก้ไข โจทก์จึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา โจทก์ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาและเรียกค่าเสียหายจากจำเลย แต่อย่างไรก็ตาม สัญญาระหว่างโจทก์กับจำเลยถือว่าเป็นการเลิกกันโดยปริยาย

สัญญาจ้างเหมาก่อสร้างระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นสัญญาจ้างทำของตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 587 ขณะเดียวกันก็เป็นสัญญาต่างตอบแทน เมื่อสัญญาระหว่างโจทก์กับจำเลยเลิกกันแล้วโจทก์และจำเลยต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งกับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 391 วรรคหนึ่ง

แต่เนื่องจากโจทก์ได้ทำงานงวดที่สองให้จำเลยเสร็จแล้วจึงไม่อาจให้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมได้ กรณีต้องบังคับตามมาตรา 391 วรรคสาม จำเลยต้องใช้เงินค่าก่อสร้างในงวดที่สองให้แก่โจทก์แทน จำเลยไม่มีสิทธิงดจ่ายค่าจ้างเสียทั้งหมด เมื่องานของโจทก์มีสิ่งบกพร่องและจำเลยได้บอกกล่าวให้โจทก์แก้ไขสิ่งบกพร่องให้เป็นไปตามสัญญา แต่โจทก์ไม่ดำเนินการ จำเลยชอบที่จะว่าจ้างบุคคลภายนอกทำการแก้ไขสิ่งบกพร่องดังกล่าวได้ โดยโจทก์จะต้องออกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นตาม ปพพ.มาตรา 594 และจำเลยมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายเท่าที่เสียไปจากค่าจ้างของงานงวดที่สองเท่านั้น

การคิดค่าการงาน (5)

(ค) แนวทางปฏิบัติการดำเนินการภายหลังหน่วยงานของรัฐบอกเลิกสัญญาจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มาตรา 103 วรรคหนึ่ง (2) หรือ **(4) (ตามแนวนหนังสือกรมบัญชีกลาง ด่วนที่สุด ที่ กค (กวจ) 0405.2/ว 108 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563 เรื่อง แนวทางปฏิบัติการดำเนินการภายหลังหน่วยงานของรัฐบอกเลิกสัญญาซื้อหรือจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ)**

เมื่อหน่วยงานของรัฐได้พิจารณาและมีหนังสือบอกเลิกสัญญาไปยังผู้รับจ้างซึ่งเป็นคู่สัญญารายเดิมซึ่งมีผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 391

1. เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาแล้วคู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำเป็นต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิมแต่ทั้งนี้จะให้เป็นที่ไม่เสื่อมเสียแก่สิทธิของบุคคลภายนอกหาได้ไม่
2. ส่วนเงินอันจะต้องใช้คืนในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น ท่านให้บวกดอกเบี้ยเข้าด้วยคิดตั้งแต่วันที่ได้รับไว้
3. ส่วนที่เป็นงานอันได้กระทำให้และเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สินนั้นการที่จะขอใช้คืน ท่านให้ทำได้ด้วยใช้เงินตามควรค่าแห่งการ นั้นๆ หรือถ้าในสัญญามีกำหนดว่าให้ใช้เงินตอบแทนก็ให้ใช้ตามนั้น
4. การใช้สิทธิเลิกสัญญานั้นหากระทบกระทั่งถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายไม่

โดยคณะกรรมการฯ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติการดำเนินการภายหลังหน่วยงานภาครัฐบอกเลิกสัญญาจ้าง ดังนี้

ค่าเสียหาย

1. ค่าเสียหายของงานได้ส่งมอบแล้ว และยังไม่ได้เบิกจ่ายเงิน

1.1 ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งหรือจะมอบหมายบุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบ เพื่อพิจารณาพัสดุหรืองานที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมได้ส่งมอบว่าสมควรรับไว้และใช้ประโยชน์ในทางภาครัฐได้ตามสัญญาหรือไม่ หากเห็นว่ามีพัสดุหรืองานที่หน่วยงานของรัฐ รับไว้ และใช้ประโยชน์ในทางภาครัฐได้ หน่วยงานของรัฐจะต้องชดใช้เงินคืนตามค่าพัสดุหรือค่างานนั้นแก่ผู้ขาย หรือผู้รับจ้างรายเดิม

1.2 ให้คณะกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ตาม 1.1 จัดทำรายงานผลการพิจารณาและความเห็นเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่ให้ความเห็นชอบ กรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ามิจานที่หน่วยงานของรัฐรับไว้และใช้ประโยชน์ในทางภาครัฐได้ ซึ่งต้องชดใช้เงินคืนตามค่างานนั้นแก่ผู้รับจ้างรายเดิมนั้น ให้เจ้าหน้าที่หักค่างานดังกล่าวเป็นค่าเสียหายไว้

ค่าเสียหาย (2)

2. ค่าเสียหายของงานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ

2.1 ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งหรือจะมอบหมายบุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบประเมินค่าเสียหาย โดยสำรวจตรวจสอบค่าเสียหายของงานที่ผู้รับจ้างรายเดิมยังไม่ส่งมอบ หรือสำรวจตรวจสอบและประเมินแบบที่ใช้ในการก่อสร้าง ประเมินรายการปริมาณและราคาของสิ่งก่อสร้างคงเหลือ เพื่อกำหนดงบประมาณสำหรับการดำเนินการจัดจ้างจากผู้รับจ้างรายใหม่

2.2 ให้คณะกรรมการหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ตาม 2.1 จัดทำรายงานผลการพิจารณาและความเห็นเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.3 กรณีงานก่อสร้าง ให้หน่วยงานของรัฐแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางสำหรับงานก่อสร้างส่วนที่ยังไม่ได้ดำเนินการ

2.4 หน่วยงานของรัฐอาจทำงานนั้นต่อเอง หรือดำเนินการจัดหาผู้รับจ้างรายใหม่ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างฯ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างฯ เพื่อเข้าดำเนินการต่อจนแล้วเสร็จ กรณีค่างานที่เพิ่มสูงขึ้นจากสัญญาเดิม รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการควบคุมงานที่เพิ่มและค่าเสียหายอื่น ๆ (ถ้ามี) ให้ถือเป็นค่าเสียหายที่ผู้รับจ้างรายเดิมจะต้องรับผิดชอบ

ค่าเสียหาย (3)

3. การประเมินค่าเสียหาย

3.1 เมื่อหน่วยงานของรัฐทราบค่าเสียหาย ค่าปรับ ค่าควบคุมงานที่รับผิดชอบเพิ่มขึ้น (ถ้ามี) ค่างานที่เพิ่มสูงขึ้นจากสัญญาเดิมกรณีดำเนินการตาม 2.4 และค่าเสียหายอื่น ๆ (ถ้ามี) แล้วให้นำมาหักออกจากหลักประกันสัญญาจนครบถ้วน

3.2 หากยังมีเงินหลักประกันสัญญาคงเหลืออยู่ ให้คืนจำนวนเงินดังกล่าวแก่ผู้รับจ้างรายเดิม แต่หากค่าเสียหายมีจำนวนเงินมากกว่าจำนวนเงินตามหลักประกันสัญญา หน่วยงานของรัฐมีสิทธิริบหลักประกันสัญญาไว้ทั้งหมด และมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมต้องชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติมอีกจนครบจำนวน

3.3 ให้หน่วยงานของรัฐมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับจ้างรายเดิมชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มเติม ภายใน 15 วัน นับถัดจากวันที่ได้รับหนังสือ หากผู้ขายหรือผู้รับจ้างรายเดิมไม่ยอมชดใช้ค่าเสียหายไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้หน่วยงานของรัฐส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินคดีกับผู้รับจ้างรายเดิมต่อไป

ค่าเสียหาย

- ค่าเสียหายตามปกติธรรมดา
- ค่าเสียหายในพฤติการณ์พิเศษ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.2060/2559

- แม้จะไม่ปรากฏว่ากรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จงใจไม่ชำระหนี้ที่ตนมีอยู่ตามสัญญาจ้างจะเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายในเชิงทรัพย์สินเป็นจำนวนเท่าใด แต่งานที่ผู้ฟ้องคดีจ้างให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ทำ ซึ่งได้แก่ การก่อสร้างปรับปรุงห้องน้ำและ โถงลิฟต์ ชั้น 3 ของสำนักงานอธิการบดี นั้น เป็นสิ่งสาธารณูปโภค การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้งานที่จ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ทำ มาให้บริการนักศึกษาและประชาชนผู้มาติดต่ออันเป็นการบริการสาธารณะภายในเวลาอันสมควร ย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายอย่างมีนัยสำคัญอันเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ผิดสัญญาจ้างหรือไม่ชำระหนี้ตามสัญญาจ้าง แม้จะมีใช้ความเสียหายในเชิงทรัพย์สินก็ตาม เมื่อพิเคราะห์ถึงทางได้เสียของผู้ฟ้องคดีทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สินเท่านั้นแล้ว เห็นได้ว่า เบื้องต้นที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ชำระให้แก่ตนนั้น มิได้สูงเกินส่วนเลย จึงไม่มีเหตุสมควรลดค่าปรับให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.561/2558

- การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาพิพาทนั้น ไม่อาจถือได้ว่ามีส่วนผิดหรือบกพร่องในการก่อให้เกิดความเสียหายจากค่าปรับที่สูงเกินกว่าร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างตามสัญญาพิพาทด้วย แต่ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาพิพาทเท่าที่จำเป็นแล้ว เนื่องจากการไม่ผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาพิพาทจะส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชำระค่าปรับและชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 เป็นจำนวนเงินมากกว่าค่าปรับในคดีนี้ และระยะเวลาในการดำเนินงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาพิพาทจะต้องล่าช้าออกไปอีกจากการสูญเสียเวลาหาผู้รับจ้างรายใหม่เพื่อให้เข้ามาดำเนินงานต่อ

Q & A

/ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

Contact Me

- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายการอนุญาโตตุลาการ 1

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น 6 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร 10210 Tel. 02-142-1413

<http://www.ago.th> E-mail: dispute-arb1@ago.go.th

- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายการอนุญาโตตุลาการ 2

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น 5 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร 10210 โทร. 02-143-7822

<http://www.ago.th> E-mail: dispute-arb2@ago.go.th

Thank You For Your Support

- สำนักงานอัยการสูงสุด
- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายการอนุญาตไต่สวนการ 1
- สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายการอนุญาตไต่สวนการ 2
- THAC
- โรงแรมบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี

Thank You For Your Patience

